

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 7. NOVEMBRA 1963
Leto XV. — Štev. 44 Cena 20 din

POMURSKI VESTNIK

IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V MURSKI SOBOTI — DIREKTOR STEFAN ANTALIC — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK JOŽE VILD — NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KOČLJEVA UL. 2, TELEFON 21-163

KOMU NAJ ODZVONI?

Slišati je, da postajajo priprave na uvedbo 42-urnega tednika vsakdanjost, nekaj, kar je pač treba narediti, ker je tako rečeno »zgoraj«, nekaj, ob čemer tu in tam kdo zmaje z glavo češ, ali je naša storilnost pri strojih po tolikih letih prakse še vedno minimalna. Tako se sprašujejo člani delovnih kolektivov. Kje so vzroki za tako razpoloženje?

Tako so bila ilustrirana ta vprašanja tudi v razpravi na nedavni seji občinske skupščine v Ljutomeru, ko je bilo rečeno, da je čutili v nekaterih podjetjih, ko razpravljajo o skrajšanem delovnem tedniku, vse močnejše nagibe k temu, da se gre po poti najmanjšega odpora: omogočiti skrajšanje delovnega tednika z večjim fizičnim naporom, z omejitvijo odmorov med delom, s povečanjem investicij in podobnimi ukrepi. Da so take težnje nepopularne je razumljivo, toda še huje je, ker vnašajo med delovne kolektive mla not in brezperspektivnost, čeprav ni moč zanikati težnje delovnih kolektivov, da se o skrajšanju tednika razpravlja obširno in v vseh podrobnostih.

V razpravi na skupščini je bilo omenjeno, da so »zatezanjem« in mlačnosti kriva predvsem zastarela gledanja na vlogo delovnega kolektiva pri razpravah o toliko važnem vprašanju kot je skrajšanje delovnega časa. Ta gledanja pa izvirajo največ iz upravnih podstev ali od posameznikov, ki si poskušajo obdržati suverenost pri odločanju, kažejo pa se tudi v primerih, ko se ukvarjajo z analizami, ki naj prikažejo pogoje za uvedbo 42-urnega tednika le posamezniki, mimo kolektiva.

Ob teh ugotovitvah seveda ni moč pričakovati uspeha in čas je, da podobnim težnjam odzvonijo. Ponekod računajo, da bodo omogočili prehod na 42-urni tednik s povečano delovno disciplino, kar nehoče upravičuje mnenje, da je bilo (in je po takem še) v gospodarskih organizacijah veliko familijarnosti, neupravičenih izostankov in podobno.

Mnogo bolj stimulativno za utrjevanje pristnih odnosov v kolektivih bi bilo, če bi skrbneje analizirali tudi taka vprašanja kot so pomanjkanje surovin ali določenih polizdel-

kov, slabo organizirana prodaja, slaba organizacija dela, ozka grla, ki povzročajo zastoje v proizvodnji, standardizacija proizvodnje itd. V večini primerov prihajajo predlogi za razprave o teh vprašanjih od ljudi, ki delajo neposredno v proizvodnji. Ti predlogi so po svoji težini mnogo pomembnejši kot razprave o tem, kako delovnemu človeku po eni strani nekaj vzeti (odmor), da mu po drugi strani spet lahko daš. Stara resnica je, da tam, kjer vsaj tehnično in »ekonomsko« pripravljajo analize o skrajšanem delovnem tedniku (uprava v najširšem smislu besede) o podobnih predlogih ne razpravljajo radi javno, saj bi bilo to menda slabo spričevalo za podjetje (beri: posameznike).

Razumljivo je, da je treba vsa ta vprašanja obravnavati kompleksno in brez prikriva-



S posvetovanja predstavnikov zavarovalne skupnosti

nja slabosti, ki bi neljubo prizadele posameznike. Tam, kjer tako razpravljajo o pogojih za uvedbo 42-urnega tednika je aktivnost vsega kolektiva zagotovljena. Analiza dosedanjih prizadevanj, podana na seji skupščine v Ljutomeru — podobni glasovi prihajajo tudi iz ostalih občin — pa kaže, da v praksi vendarle povsod ni tako.

Ob tem seveda ni nobena uganika, zakaj tu in tam nerazpoloženje ali nezanimanje kolektivov kot celote za uvedbo 42-urnega tednika, saj izvirajo vse iz bojazni, da je namen skrajšanega delovnega časa v večjih fizičnih naporih proizvodnje. Juš Makovec



Ob Dnevu mrtvih so bile številne komemoracije tudi v naših krajih — Na sliki svečanost v r. Radgoni

POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV ZAVAROVALNE SKUPNOSTI SLOVENIJE

TUDI PLAN ZAVAROVALNIC PRESEŽEN

Minuli torek je bilo v Soboti posvetovanje predstavnikov vseh 14 zavarovalnic Slovenije. Razen direktorjev teh zavodov so posvetovanju prisostvovali tudi direktor zavarovalne skupnosti Slovenije Edi Keržan, direktor za imovinska zavarovanja Lado Peternel in drugi predstavniki te skupnosti.

Udeleženci posvetovanja slovenskih zavarovalnic so med drugim tudi analizirali izpolnjevanja plana v prvih devetih mesecih ter so z zadovoljstvom ugotovili, da so zavarovalni zavodi planske obveznosti po normativnih presegli za 18,7 odstotka, oziroma presega inkaso premij lanskoletno vsoto za 1,3 milijarde dinarjev. S tem se je vsota vplačanih premij za vse vrste zavarovanj dvignila na skupno 7,3 milijarde dinarjev, s čemer so zajete vse vrste zavarovanj.

Na posvetovanju so tudi z zadovoljstvom ugotovili tendenco porasta zavarovalnine v zasebnem sektorju, kar je oceniti zelo ugodno, ker ta sredstva manjšajo pritisk na blagovni fond.

V imenu zavarovalne skupnosti Slovenije so udeleženci soboškega posvetovanja negativno ocenili pred nedavnim sprejet sklep skupščine jugoslovanskih zavarovalnic o no-

mer so zajete vse vrste zavarovanj.

Na posvetovanju so tudi z zadovoljstvom ugotovili tendenco porasta zavarovalnine v zasebnem sektorju, kar je oceniti zelo ugodno, ker ta sredstva manjšajo pritisk na blagovni fond.

V imenu zavarovalne skupnosti Slovenije so udeleženci soboškega posvetovanja negativno ocenili pred nedavnim sprejet sklep skupščine jugoslovanskih zavarovalnic o no-

Končana prekmurska „magistrala“

V teh dneh so opravili zadnja dela pri asfaltiranju ceste M. Sobota-Lendava. Dela so se zavlekla na odseku Črensovc, ker je bilo potrebno skozi vas speljati novo traso z blažimi ovinki, poleg tega pa tudi dvigniti staro cestišče, ki ga je minula zima zelo poškodovala.

Zaradi izgradnje tega odseka je bila cesta zaprta in so morala vozila iz Črensovc kreniti proti Bištricam in pri naselju Jula spet na asfaltirano stezo. Sedaj bo pa promet lahko nemoteno tekkel po lepi asfaltni stezi vse do Lendave.

IZ PROBLEMATIKE NAŠIH SODIŠČ — IZ PROBLEMATIKE NAŠIH SODIŠČ — IZ PROBLE

Uspešno rešeni kadrovski problemi

Približno pred petimi leti je bilo v Murski Soboti ustanovljeno okrožno, sedaj okrajno sodišče. Ustanovitev so spremljale nemajhne težave: med sodniki je bil le en sodnik okrožnega sodišča, ostali so pa prišli z okrajnih sodišč, ki pa jim je tudi primanjkovalo sodnikov. Kadrovski problemi so bili brez dvoma osrednji, zato se je njihovemu reševanju posvetila vsa pozornost in to z velikim uspehom.

Kljub temu, da sodniški kader ni imel izkušenj iz dela okrožnega sodišča, se je z veliko voljo lotil problemov in v tem tudi uspel. Ugotoviti je potrebno, da ni bilo kakih večjih zamud pri reševanju zadev, čeprav ni bilo dovolj sodnikov. Tako okrožno kakor okrajna sodišča so si pomagala, da so

začasno dobila sodnike od drugod, vzporedno s tem pa storila vse, da se je štipendiralno čimveč domaga kadra. Sedaj je na pravi kar 21 štipendistov sekretariata za pravosodje, torej za sodniška mesta že preveč. Zato predvidevajo, da bi jih preusmerili v druge pravne službe, zlasti socialistično advokacijo, javno tožilstvo in javno pravobranilstvo. Da ne bi bilo zaostankov, so mnogi sodniki morali delati po cele dneve. Pri reševanju kadrovskih problemov so kazali okrajni organi vedno mnogo razumevanja, manj pa je bilo zaslediti tega pri občinah, ki za pravne niso skrbjele tako, kot za ostale strokovnjake.

Kot drugod v Sloveniji, tako se tudi v Pomurju ugotavlja, da je odvetniška mreža slabo razvita, zlasti še, če jo primerjamo s predvino. Takrat je v M. Soboti poleg notarske službe delalo še 8 odvetnikov, sedaj so pa le trije, v Lendavi so bili pred vojno trije, sedaj je le en odvetnik, enako en je tudi v Ljutomeru, medtem ko v radgonski občini ni odvetnika. Posledica tega je, da so odvetniki z delom preobremenjeni, kar vpliva tudi na kvaliteto dela. Poleg razvoja odvetniške službe bo potrebno več pozornosti posvetiti tudi razvoju službe pravne pomoči pri občinskih skupščinah. Ta je še vedno zanemarjena, čeprav že imajo vse občine več ljudi, ki so končali višjo pravno in upravno šolo ali pa si pridobili dovolj izkušenj, da bi lahko bili dobri svetovalci.

Na sodiščih se število zadev še vedno giblje v istem obsegu. Okrožno sodišče je v petih letih rešilo približno 5.000 glavnih zadev. Opaža se, da se število zadev s posameznih področij iz leta v leto spreminja. Letos se opaža pa-

dec kaznivih dejanj zoper telo in življenje, enako gospodarskega kriminala z ozirom na obseg škod, v porastu so pa zadeve na civilnih oddelkih.

V zadnjem času se je tudi izboljšal materialni položaj poslovanja sodišč. Zgrajeni sta bili novi sodni poslopji in sicer v Ljutomeru in M. Soboti. Sodno poslopje v M. Soboti je izredno lepa stavba. V prvem nadstropju deluje okrožno javno tožilstvo, v drugem je občinsko sodišče in v tretjem okrajno sodišče. Tudi notranja ureditev je bolj prilagojena posebnostim dela, kakor je bilo to v sedanjih poslopjih, kjer je zlasti primanjkovalo razpravnih dvoran.



Novo sodno poslopje v M. Soboti



KAKORKOLI — RES JE: jezili smo se, kritizirali poldrugo desetletje in še več; včasih so bili krivi nekrivi (ti so se potem tudi jezili) in končno smo vendarle dobili: tablo z voznimi redi avtobusov. Naj bo v zadovoljstvo vsem: potnikom, šoferjem in sprejemnikom, novinarjem in Pomurski turistični zvezi.

SINDIKALNI PLENUM V LJUTOMERU OBRAVNAVAL PRIPRAVE STATUTOV:

V NEKATERIH PODJETJIH PREPOČASI

Na nedavnem razširjenem plenumu občinskega sindikalnega sveta v Ljutomeru so med drugim razpravljali tudi o statutih delovnih organizacij. Kot material za razpravo so uporabljali anketo, ki so jo izvedli pretekli mesec v delovnih organizacijah. Anketa je zajela 23 delovnih organizacij.

Po omenjeni anketi je bilo ugotovljeno, da imajo v 13 delovnih organizacijah imenovanje le komisije za izdelavo statuta. V večini podjetij so se že odločili, katere samoupravne akte bodo imeli poleg statuta. Tako predvidevajo povsod pravilnik o delitvi čistega dohodka, pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, večja podjetja pa predvidevajo še pravilnike o HTV in pravilnike o delovnih razmerjih. V Tehnostroju bodo izdelali še pravilnik o požarni varnostni službi ter še ne-

katere druge pravilnike. V podjetju Indopol predvidevajo med ostalimi pravilniki pravilnik o izobraževanju, v Imgradu pravilnik o normah in pravilnik o disciplini ter materialni odgovornosti delavcev.

Osnutke statotov so že izdelali v naslednjih delovnih organizacijah: KZ Murske polje Križevci, Imgrad Ljutomer, Križevske opekarne, Trgovsko podjetje Vesna Ljutomer ter Gostišče Jeruzalem.

Anketa je med drugim ugotovila tudi nekatere težave v zvezi s pripravljanimi statuti. Pri Vodni skupnosti Lju-

tomer postavljajo vprašanje, ali je skupnost zavod ali gospodarska organizacija. V križevski zadrugi še niso razčistili vprašanja pristojnosti družnega sveta, trgovsko podjetje Vesna ima težave z določili, ki govorijo o 42-urnem tedniku. Komisije v podjetjih se tudi pritožujejo, da ne dobivajo nobene konkretne pomoči s strani poslovnih združenj. Edina izjema je Biro za gradbeništvo SRS, ki je organiziral več posvetovanj in predavanj za delovne organizacije industrije gradbenega materiala. fs

ŽELIMO SODELOVATI Z VSEMI NARODI, KI SE BORIJO ZA MIR

je poudaril predsednik Tito ob vrnitvi z obiska v Lat. Ameriki

V petek se je predsednik Tito vrnil s svojega potovanja po državah Latinske Amerike in ZDA. Na surčinskem letališču ga je čakal diplomatski zbor, razvrščen ob rdeči preprogi.

Ob vrnitvi v domovino je predsednik Tito izjavil, da je z obiskom zelo zadovoljen in poudaril, da narodi latinsko-ameriških držav vedo mnogo o Jugoslaviji, hkrati pa je pri njih opaziti silne težnje po tem, da se v miru razvijajo.

OD TEDNA DO TEDNA

»Osnovna misel, ki nas je vodila ves čas, je bila ta, da te narode in njihove državnike čim bolj seznanimo z novo Jugoslavijo, s težnjami jugoslovanskih narodov, s tem, kako mi gledamo na razna zunanje-politična vprašanja in da nam je pri srcu predvsem mir, da želimo z vsemi, ki se žele za to boriti, sodelovati,« je poudaril predsednik Tito v svojem govoru. Glede razgovorov je predsednik Tito poudaril, da je z vodilnimi državniki nekaterih ameriških držav izmenjal poglede na mednarodne probleme. »Prepričan sem, da so ljudje, ki so najbolj odgovorni, videli in doumeli, k čemu vse človeštvo teži, tudi

narodi tistih dežel, ki recimo niso neangažirane, ki so z ločenimi pogodbami vezane,« je dejal predsednik Tito in dodal, da tudi te narode hladna vojna vznemirja, ker lahko pripelje svet do nevarnega spopada. Beograd je predse-



HAILE SELASIE NA OBISKU V JUGOSLAVIJI

2. novembra je prispel na obisk v Jugoslavijo etiopijski cesar Haile Selasie. To je že šesto srečanje s predsednikom Titom. Etiopijski cesar je odpotoval iz Jugoslavije v ponedeljek zjutraj. Pred odhodom pa je bilo izdano skupno sporočilo o razgovorih, ki jih je imel s predsednikom Titom. Haile Selasie je Tita seznanil z alžirsko-maroškim sporom in potekom konference v Bama-

ku, kjer je prišlo do sporazuma med obema državama, poleg tega pa tudi o svojih vtisih s potovanja po nekaterih državah. Oba državnika sta se zavzela za sporazumno rešitev spora med Marokom in Alžirjo, hkrati pa tudi podprla idejo za novo, širšo konferenco nevezanih držav, na kateri bi lahko vse zainteresirane države izmenjale svoja mnenja.

NEPRIČAKOVANI PREVRAČ

Prejšnji teden se je vojska v Južnem Vietnamu uprla režimu Din Diema in njegovega brata. Kljub temu, da je bilo slišati ugotovitve, da diktator Diem ne bo mogel dalj časa voditi politike verskega preganjanja in neskončno izkoriščati naklonjenost in podporo ameriške vlade, pa je upor vojske vsekakor iznenadil marsikatero opazovalce političnega življenja v Južnem Vietnamu. Kljub temu, da je bil upor vsaj na tistem pozdravljen od vodilnih ameriških krogov, pa so bile vesti sprejete rezervirano: v začetku so bili dvomi v uspeh upora.

RAZPRAVA O NAČELIH MIROLJUBNE IN AKTIVNE KOEKZISTENCE

V pravnem odboru OZN nadaljujejo razpravo o kodifikaciji načel miroljubne in aktivne koeksistence. Na pobudo Jugoslavije so z razpravo začeli že na 15. zasedanju OZN. V skladu z lanskim sklepom sedaj obravnavajo štiri od sedem načel, navedenih v lansk

Toda vojska je uspela. Diktator in njegov brat sta napravila samomor, izpuščeni so bili zaprti budistični duhovniki, študentje in ostali politični zaporniki, ljudstvo pa je dalo duška svojemu ogorčenju s sežiganjem prostorov vladi najzvestejših ustanov. Toda kakšen bo razvoj, je težko uganiti. Iz glavnega mesta Sajgona pa prihajajo tudi zelo skoppe vesti. Dejstvo pa je, da so vojaški udar izvedli krogi, ki so zelo blizu ameriški politiki. Zato ni nič čudnega, če so v sosednji Kambodži dokaj hladno in celo zelo oprezno sprejeli vest o upor. Glede nadaljnjega razvoja pa je še torej precej nejasnosti.

PREKINJENO PREMIRJE

Kljub temu, da sta se Alžir in Maroko v Bamaku sporazumela o prekinitvi sovražnosti in umiku vojaških sil na izhodiščne položaje, ta sporazum ni prinesel pomiritve med obema državama. Nasprotno: sovražnosti so se nadaljevale in odnosi med obema državama so se še bolj zaostriili. Maroko pa je zaostрил svoje odnose tudi z nekaterimi drugimi afriškimi državami, ki obsojajo njegovo oboroženo akcijo proti Alžiriji, najbolj pa seveda z Egiptom. Iz Kaira je bil odpoklican maroški veleposlanik, kar smatrajo za znak resnega poslabšanja odnosov.

Alžirski vladni krogi so po sporazumu v Bamaku ustavili vsako kampanjo proti maroškemu režimu. Zato sedaj alžirski tisk, radio in televizija ne napadajo maroške vlade, kot je bilo to prej. S tem hočejo pokazati, da bodo spoštovali sporazum o miroljubni rešitvi spora.

Glede novih sovražnosti prihajajo z meje protislovne vesti. Alžirski krogi obtožujejo

Maroko, da je začel z novo ofenzivo, nasprotno pa prihajajo vesti iz maroških vladnih krogov, da je alžirska vojska napadla maroško. Brez dvoma so v ozadju globlja neresena vprašanja od samih teritorialnih zahtev, afriške države pa se odločno zavzemajo za miroljubno rešitev spora.

NAŠ KOMENTAR

Malo je bilo dogodkov v Pomurju, ki bi doživeli v lanskem letu tolikšno publiciteto kot nameravana integracija kmetijskih oziroma vinogradniških posestev v radgonski občini. O tem primeru se je razpisal skoraj ves jugoslovanski tisk. Bila so mnenja za in proti; kopica posrečenih, pa tudi ponesrečenih misli, tako pač, kakor je kdo obvladal problematiko o kateri je steklo toliko črnila.

Isti problem je bil na dnevnem redu ponovno v torku v Radencih na posvetovanju o nadaljnjem razvoju kmetijstva v radgonski občini. Da je bil storjen korak naprej, vsaj v pogledu novih motivov, ki neizpodbitno govore za to, da je potrebno obravnavati območje celotne občine v pogledu nadaljnjega razvoja kmetijstva enotno ali nekoliko mileje rečeno: koordinirano, o tem ni dooma. Osveščena so bila stališča kombinata, vinogradniškega posestva Kapela, KZ G. Radgona in KZD Zepovci. Predložen je bil tudi prvi osnutek sedemletnega razvoja kmetijstva na območju občine, ki bo verjetno predmet na-

daljših razprav — tako je bilo tudi sklenjeno. Omenjeni osnutek je bil na posvetovanju sprejet s precejšnjo zadržanostjo čeprav ni moč očitati, da ni bil skrbno pripravljen in da ni upošteval predvsem ekonomskih razlogov za prikazane investicije. Razlog za zadržanost je iskati v tem, ker je bil pripravljn na kombinatu, brez sodelovanja zastopniki vseh prizadetih gospodarskih organizacij. To je bilo posvetovanju v škodo, v kolikor

se niso predstavniki vseh štirih prizadetih gospodarskih organizacij pomenili o predlogu za perspektivni plan, ne da bi pri tem izhajali iz predpostavke, da je moč planirati le iz ene izhodiščne točke, to je integracija.

V razpravi je bila izražena tudi zaskrbljenost ali so kolektivni posamezniki kmetijskih delovnih organizacij seznanjeni o pravilnosti in nujnosti združevanja. Praksa je pokazala, da je ta skrb popolnoma

Dejstvo je, da je radgonska občina ena redkih, ki imajo tolikšen odstotek obdelovalnih površin v družbenem sektorju.

To bi lahko ocenjevali tudi kot razlog za to, da so razprave o oblikah nadaljnjega razvoja toliko bolj živahne. Radensko posvetovanje pa ni nakazalo samo potrebe po nujnosti o tesnejšem sodelovanju samo na področju nadaljnjih investicij. Te bodo odprle pravzaprav vrsto novih problemov, predvsem socialnih, ki pa niso samo stvar delovnih organizacij, marveč komunke kot celote. Odkup nadaljnjih 5000 hektarov zemlje v naslednjih sedmih letih lahko služi kot ilustracija. Zato naj bi perspektivni plan razvoja kmetijstva z enako prizadevnostjo kot nove investicije obravnavali tudi to vprašanje. Omenjena trditev pa toliko bolj postavlja zahtevo, da se čim prej prične nadaljnji razgovori in da bo plod letih kaj več kot samo na videz prostovoljno združevanje, ki lahko prinese več škode kot koristi. Podobni primeri to dokazujejo.

Juša Makovec

NAŠ KOMENTAR

KORAK NAPREJ

ni bil namen torkovega razgovora — tudi to je bilo omenjeno — da postavi nadaljnje razgovore v nov okvir, ki naj bi dal več možnosti za usklajevanje pogledov na nadaljnji razvoj kmetijstva v občini. Vendar se ob vsem tem vsiljuje naslednja misel. Do integracije ni prišlo, kot se je dokazovalo, iz objektivnih razlogov. Toda, ali so bili objektivni razlogi tudi za to, da

umestna, zato posvetovanju ne bi bilo prav nič v škodo, če bi mu prisostvovali zastopniki kolektivov v širšem smislu, ne samo v osehah direktorjev. Morda bi bilo tako potrebneje manj truda, prepricavanja, prav tako pa bi bilo tudi manj možnosti za to, da se krepijo partikularistične težnje že prej, preden so skupno proučeni vsi predloži ali so razmere za proces integracije že zrele ali še ne.

POSLEDNJI MOHIKANEK ALI

Ljutomer — oaza v slovenskem asfaltu

LETO JE NA VSAKEM KILOMETRU SLABE MAKADAMSKE CESTE ZA 3 MILIJONE DINARJEV ŠKODE NA VOZILIH. VSAKA CESTA IMA SVOJEGA ODBORNIKA ALI OBRATNO: VSAK ODBORNIK SVOJO CESTO. KOLIKOR SO V LJUTOMERSKI OBČINI PRIDOBILI NA NEKAJ KM NOVEGA ASFALTNEGA CESTIŠČA, TOLIKO ŠKODE JE NA OSTALIH CESTAH, KAJ LAHKO PRICAKUJEMO V PRIHODNJEM LETU.

Strokovnjaki so izračunali, da se na kilometru slabe makadamske ceste uničijo vozila za vrednost treh milijonov dinarjev letno. Torej: modernizacija cestišča stane 25 do 30 milijonov dinarjev za kilometer, se pravi, v desetih letih se cestišče amortizira. To pa je seveda samo računica, ki je občina v Ljutomeru ne more sama rešiti. Trditi smemo, da

je bil ta del Slovenije v pogledu modernizacije cest nekoliko zapostavljen. Kljub temu, da je republiška cesta od Radenec preko Ljutomera proti Hrvaški ena najbolj obremenjenih cest v Sloveniji (prevozi radenske slatine). Ob izredno slabem stanju cest je torej razumljivo, da je imela na zadnjem zasedanju občinske skupščine v Ljutomeru preteklo sredo vsaka cesta svoje ga odbornika.

S tem, da je bila cesta Ljutomer — Križevci letos vse leto v rekonstrukciji, so bile na ta račun skoraj popolnoma uničene nekatere obvozne ceste. Cestno podjetje v Mariboru je glede na to obljubilo, da bo še letos preoralo in posipalo ceste: Stara nova vas — Veržej — Oven — Ljutomer, Veržej — Banovci — Noršinci in Noršinci — Lokavci. Cestišča so že preorala in tu in tam je videti kakšen kupček gramoz. Po mnenju občinske skupščine bi bilo treba s tem de-

lom pohiteti, prav tako pa bi morali še pred zimo odstraniti ponekod previsoke bankete.

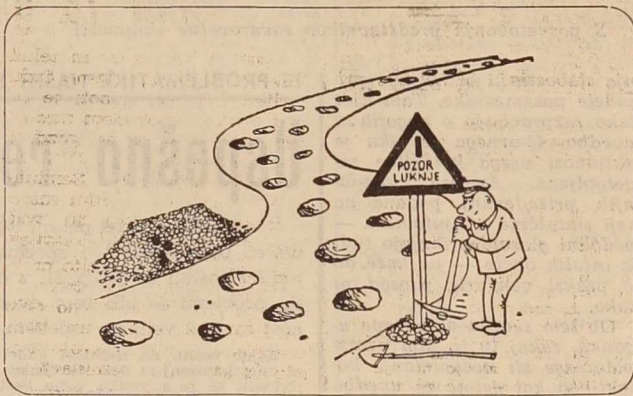
PRIHODNJE LETO SPET NEKAJ KILOMETROV

V teku so že meritve za nadaljnjo rekonstrukcijo cest. Predvideno je, da bi urejali cesto od Bratoncev preko Veržeja do Križevca in od Ljutomera proti Ormožu. Predstavniki soboške, ljutomerske in ormoške občine so se že dogovorili o sodelovanju. Cesta od Ljutomera proti Žerovinam bo speljala preko Kačur, se pravi po novem cestišču v razdalji okrog 4 kilometrov.

Občinska skupščina je obravnavala v zvezi z nadaljnjo modernizacijo cest tudi sodelovanje prebivalstva pri gradnji. Primerno bi bilo, če bi pomagali pri gradnji ceste Veržej — Križevci tudi prebivalci krajev ob cesti Veržej — Banovci — Noršinci, saj bi se z modernizacijo ceste Veržej — Križevci njihova cesta močno razbremenila in zanjo ne bi bile potrebne več tolikšne investicije kot letos. Podobno kot v Križevcih, pa bi bilo primerno organizirati pomoč pri gradnji tudi v Veržeju in v vseh ostalih krajih, koder bo potekala nova asfaltna trasa.

Skupščina je med drugim tudi predlagala, naj bi nastavili nekaj cestarjev in to pri krajevnih skupnostih, ki bodo mnogo lažje kontrolirale vsa dela, nasprotno pa bodo tudi cestarji v stalnih stikih z vodstvi krajevnih skupnosti mnogo bolj ekspeditivno reševali problematiko v zvezi z urejanjem cest.

JUŠ MAKOVEC



LEPE PERSPEKTIVE mlekarniškega obrata v Ljutomeru

Izvoz sira v Italijo — Nakup opreme in mehanizacije — Načrti obrata — S sirom oskrbujejo 44 poslovalnic Mariborske mlekarne v Mariboru, Slovenski Bistrici, Ljutomeru in Radgoni — V primeru potrebe preskrba Maribora z mlekom.

Obrat Mariborske mlekarne v Ljutomeru je vsekakor eden najbolj perspektivnih obratov tega podjetja, ki mu bodo dali ustrezno podporo tudi v sedemletnem perspektivnem planu, katerega v teh dneh pripravljajo. Pri tem bodo upoštevali mnenja in predloge proizvajalcev ter storili vse, za še boljše poslovanje tega obrata v prihodnjih letih.

V ljutomerskem obratu so letos zabeležili že prve izvozne uspehe. Nedavno so sklenili pogodbo za izvoz 10.000 kg sira grojčja, ki ga bodo izvozili v Italijo. Predstavniki nekega uvdinskega podjetja so izjavili, da so zelo zadovoljni s kakovostjo sira in izrazili pripravljenost, da tudi v prihodnjem letu sklenejo pogodbo za nakup sira. To so ga prodali v Italijo. Ljutomerski mlekarniški obrat je letos zelo aktiven predvsem zato, ker se je usmeril v proizvodnjo visokokvalitetnega sira ementalerja, ki je po kakovosti v naši državi na prvem mestu. Vkljub razmeroma višjim cenam pri prodaji tega sira nimajo problemov. Obrat v Ljutomeru dobi od centralnega obrata v Mariboru tedensko od 8.000 do 15.000 litrov viskov mleka, ki jih je Mariborska mlekarne doslej sama predelovala. S tem dosežejo boljše kvalitete in

ceno ter prihranijo letno okrog 4 milijone dinarjev na delovni sil. V ljutomerskem obratu toplo za mariborsko tržišče sir, ki ga še dodatno kupujejo. S sirom oskrbujejo centralni obrat v Mariboru, ki potrebuje velike količine sira za svojih 44 poslovalnic v Mariboru, Slovenski Bistrici, Ljutomeru in Radgoni. Te potrebe bodo še večje, ker namerava Mariborska mlekarne odpreti še vrsto prodajalnih in mlečnih restavracij, v nekaterih krajih v koroškem kotu in drugod.

V Mariboru so imeli vsa leta težave zaradi pomanjkanja mleka v zimskem času. Te bojazni sedaj ni več, saj bo obrat v Ljutomeru v primeru potrebe priskočil na pomoč in mariborskim potrošnikom zagotovil zadostne količine mleka. Perspektiva ljutomerskega obrata so zelo ugodne tudi zaradi predvidevanj nadaljnjega razvoja in pospeševanja živinoreje na kmetijskih gospodarstvih Ljutomer, Radgona in Kapela ter zaradi povečanja obsega odkupa mleka od zasebnikov.

V obratu Ljutomer ter na osrednji upravi v Mariboru se dobro zavedajo, da bodo morali nabaviti še vrsto novih strojev in opreme. Le tako bodo lahko dosegli še boljše kakovost in ustvarili vse možnosti za še večji izvoz

svojih izdelkov ter za zadovoljivo preskrbo domačih potrošnikov. Na področju mehanizacije so že storili prve korake, ki kažejo na pravilno usmerjenost tega kolektiva. Kupili so holandsko sirno kačo, v kateri izdelujejo kvaliteten sir. Zanimivo je, da ta kad nadomestila šest delavcev. Stala je 12 milijonov dinarjev in se bo kmalu obrestovala zaradi prihrankov na delovni sili. V perspektivi nameravajo kupiti še toplotico za avtomatsko topljenje sira, s katerim bi lahko zalagali slovensko tržišče.

PRIPRAVE DRUŽBENEGA PLANA ZA 1964. LETO

V lendavski občini intenzivno delajo na sestavljanju družbenega plana za prihodnje leto. Vendar pa ima komisija precej težav, ker kljub potecnemu roku nekatere gospodarske organizacije še niso poslale svojih predvidevanj. Ob tem ugotavljajo, da se planiranj in tudi spremljanju proizvodnje in gospodarskih organizacijah še ne posveča tista pozornost, kot bi bilo potrebno.

Prodajni servis MODNA HIŠA, Maribor, Partizanska c. 3



Vas vabi na ogled tekstila in konfekcije.

DOBRE PRIPRAVE - ZAGOTOVILLO USPEHA

V mesecu novembru bodo v vseh štirih pomurskih občinah izvedene letne konference osnovnih organizacij ZKS. Glede na to, da potekajo že precej časa živahne priprave na konference, smo zaprosili občinske sekretarje naj nam povedo kako potekajo priprave in katerim nalogam naj dajo konference največji poudarek.

Miro Zupančič, sekretar obč. komiteja ZKS M. Sobota:

KOLEKTIVNOST IN ODGOVORNOST

Letne konference osnovnih organizacij ZKS morajo doseči krepitev rasti ZK, zato mora biti poudarek v razpravah na konferencah predvsem na neposrednih nalogah komunistov. Oceniti je potrebno tako delo dosedanjih vodstev organizacij kot tudi delo posameznih komunistov. Materiala za

vajanja skrajšanega delovnega tednika, odnosom itd. Za terenske organizacije pa bi bilo moč povdariti predvsem naslednje naloge: delo komunistov v SZDL in drugih organizacijah. Nič manj aktualno pa ni tudi vprašanje krajevnih ter stanovaljskih skupnosti in sploh družbenega upravljanja. Na področju šolstva sodi vsekakor kot najbolj aktualno vprašanje reforma šolstva in idejnost pouka, do čim bi bilo treba na področju zdravstva in socialnega zavarovanja obravnavati tudi take probleme kot so prosta izbira zdravniške ambulante, zdraviljenje itd. Torej: pred letnimi konferencami so obširne naloge, zato je primerno, da se pripravljiva tudi gradivo za konference kolektivno. Namen takih priprav konferenčnih poročil je predvsem v tem, da dosežemo večjo aktivnost in večjo odgovornost posameznikov pri obravnavanju nalog in pripravi sklepov konferenc, saj bodo skupine komunistov, ki bodo v osnovnih organizacijah pripravljale poročila, dale vrsto sugestij, za sklepe konferenc. Nič manj pomembno ni tudi kadrovanje. Predvsem glede vodstev osnovnih organizacij že potekajo kadrovske priprave. Pred konferencami namerava organizirati občinski komiteji razgovore s skupinami sekretarjev osnovnih organizacij, v pripravi na konference pa bodo sodelovali tudi člani komiteja in komisij. To sodelovanje pa naj ne bi bilo le občasno, marveč kasneje stalna vez med komitejem in osnovnimi organizacijami ZKS.



razprave je dovolj: v delovnih organizacijah se bodo morali komunisti posvetiti predvsem vprašanjem samoupravljanja, statutu, u-

Maks Rojs, sekretar občinskega komiteja ZKS Ljutomer:

KADROVANJE IN VSEBINA PROGRAMOV

Razprave na letnih konferencah osnovnih organizacij ZKS je potrebno usmeriti predvsem na naloge komunistov. Manj naj bi se razpravljalo o organizacijskem delu. Važno za letne konference bo to, da na osnovi sklepov pripravijo konkretne programe dela. Doslej smo imeli v tem pogledu precej težav. Delovni programi, ki jih bodo organizacije sprejele pa morajo biti elastični in življenjski, pogojeni delu in specifičnostmi posameznih organizacij ter vsebinsko bogati. V gospodarskih organizacijah je treba upoštevati predvsem vlogo subjektivnih sil pri reševanju problemov znotraj gospodarske organizacije. Statuti, 42-urni teden, delitev dohodka, samoupravljanje, delo sindikalnih podružnic, predvsem to so problemi, ki naj jih obravnavajo komunisti v podjetjih. Za terenske organizacije ZKS pa naj navedem predvsem te naloge: idejna rast komunistov, delo in vloga množičnih organizacij na terenu, vloga članov ZK pri razvijanju krajevnih samouprav in razvijanje aktivnosti komunistov izven osnovne organizacije.

Posebno skrb bo treba posvetiti v pripravi na letne konference tudi sprejemanju novih članov v Zvezo komunistov, kakor idejnosti pouka, vprašanjem šolske reforme kot tudi problemom

s področja prosvete in kulture. Ena najvažnejših nalog letnih konferenc je vsekakor kadrovanje — izbiri sekretarjev in sekretariatov. Predkonferenčni sestanki so



v ljutomerski občini v polnem teku, obvezno pa jim prisostvujejo tudi člani občinskega komiteja.

Milan Koren, sekretar občinskega komiteja ZKS G. Radgona:

POPOLNA ANGAŽIRANOST VSEH KOMUNISTOV

Občinski komiteji je pritegniti k pripravi na letne konference širši krog komunistov, članov komiteja in komisij. Zavedamo se, da velja letne konference skrbno pripraviti in da je zlasti izbiri vprašanj, problemov in družbenih pojavov, ki naj jih komunisti na letnih konferencah obravnavajo, treba posvetiti čim več skrbi, poglobljenega dela in analize. Ljudi, ki letne konference pri-

ferenco je treba v razgovorih zagotoviti, da bodo pogledi na probleme in naloge, o katerih se bo razpravljalo, plod aktivnega sodelovanja vseh članov organizacije, saj bodo na tak način tudi programi dela in akcije za njihovo realizacijo odraz dejanskega stanja in potreb na terenu.

Ob letnih konferencah volijo osnovne organizacije tudi nova vodstva. Praksa iz prejšnjih let kaže, da so se organizacije zelo odgovorno lotile volitev novih sekretarjev in sekretariatov. Tudi tu je treba omogočiti širšemu krogu ljudi, da vplivajo na izbiro vodstva, saj je to edina pot za razvijanje vzajemne odgovornosti in delovanje organizacije.

Letne konference naj za naše osnovne organizacije pomenijo kvaleteten napredek. Komunistom naj jasneje predložijo neposredne naloge in akcije. Prepričan sem, da bomo z organiziranim delom ta cilj dosegli.

Jože Varga, sekretar občinskega komiteja ZKS Lendava:

RAZPRAVA PREDVSEM O TREH VPRAŠANJIH

Organizacije so sicer že seznanjene s časovnim razporedom letnih konferenc, vendar pa še niso določile konkretnije o katerih problemih bodo razpravljale. V teh dneh bo o tem razpravljala tudi občinski komitej, zatem pa bomo imeli poseben sestanek s sekretarji osnovnih organizacij in se takrat dogovorili, čemu dati poudarek. O konferencah sta razpravljali le še kadrovska in organizacijska komisija in to zlasti o kadrovskih problemih. Predvidevamo, da je potrebno izmenjati vodstva organizacij in to z mlajšimi člani. Predvsem bomo zamenjali tiste tovariše, ki so na mestu se-

V MESECU POMURSKEGA VESTNIKA

Morda je naslov malce nenavaden; vendar pa ni naključje, da smo letošnji november proglasili za mesec Pomurskega vestnika. Osnovni smoter te akcijske usmerjenosti je: še bolj razširiti Pomurski vestnik in povečati krog njegovih rednih naročnikov. Naj zapišemo, da je ta pobuda uredništva našega pokrajinskega lista naletela na ugoden odmev pri vseh občinskih vodstvih SZDL v Pomurju, ki so kolektivni ustanovitelj Pomurskega vestnika. V akcijo za razširitev kroga naročnikov Pomurskega vestnika se bodo v tem mesecu vključile vse krajevne organizacije SZDL v Pomurju. Tako so v soboški občini nekatere krajevne organizacije SZDL že prevzele konkretne obveznosti za pridobivanje novih naročnikov Pomurskega vestnika.

Poleg osnovnega prizadevanja, da bi naš pokrajinski tisk kar najbolj razširili in mu našli zveste bralce v vsaki pomurski hiši, sta uredništvo in uprava Pomurskega vest-

nika pripravila v letošnjem novembru tudi nekaj drugih konkretnih akcij, ki so usmerjene v to, da bi naš list čim bolj približali pomurskemu prebivalstvu. Tako je uredništvo Pomurskega vestnika sklicalo za nedeljo posvetovanje vseh svojih sodelavcev in dopisnikov. Na posvetovanju bo govora o bodoči vsebinski usmerjenosti našega pokrajinskega lista.

Še ta mesec bo v izbranih okoliših izvedena široka anketa o vsebini Pomurskega vestnika. Predvidevajo, da bo v anketi sodelovalo okrog 500 dosedanjih naročnikov Pomurskega vestnika, katerih sugestije, mnenja in pobude, izražene v anketi, bodo lahko uredništvu koristno napotilo za bodoče vsebinsko in tehnično urejanje Pomurskega vestnika. V vseh štirih občinskih središčih Pomurja pa bodo v tem mesecu uredili tudi stalne propagandne izložbe, kjer se bo Pomurski vestnik redno predstavljal svojim bralcem v tiskani besedi in sliki.

OB ZAMISLIH ZA REORGANIZACIJO PEDAGOŠKO-PROSVETNIH ZAVODOV

Osnovno: zboljšati delo

S prenosom pristojnosti za ustanavljanje zavodov za pedagoško in prosvetno službo je bil storjen pomemben korak, ki pa je bilhkrati tudi povezan z nekaterimi negativnimi težnjami. Vsaka občina je namreč hotela imeti svoj zavod in to ne glede na stroške in kvaliteto dela.

V nasprotju s takimi težnjami pa se v zadnjem času pojavljajo pobude za večjo koncentracijo. Praksa je namreč pokazala, da zavodi, ki nimajo zadostnih kadrov in tudi zagotovljene materialne osnove, ne morejo opraviti tistega, kar od njih pričakujemo. Predvsem je pogrešati proučevanje raznih problemov, pa tudi sama svetovalska služba ni zadostna.

Nekatere izmed teh priporočil veljajo tudi za Pomurski zavod, ki deluje kot medobčinski in ga je ustanovila občina Murska Sobota. Zavod ima namreč zasedenih le polovico sistemiziranih delovnih mest, na posameznega svetovalca pa odpade preveliko število šol, tako da ni mogoče pričakovati temeljitjega dela, čeprav to ne pomeni, da z dosedanjim delom glede na razmere ne bi mogli biti zadovoljni. Na zavodu pa ugotavljajo, da v takih pogojih ni mogoče razvijati temeljitjega proučevanja in in raziskovanja raznih pedagoških in drugih problemov.

Ker so podobne slabosti tudi pri ostalih zavodih v okraju, se pojavljajo pobude, da bi se vsi združili v enega. Od združitve lahko pričakujemo, da bo delo zavodov prinesla bistvene spremembe. Kako bi

na ta zavod deloval, še sicer ni proučeno, imel bi pa možnost, da bi lahko zaposlil več strokovnih kadrov, ki jih manjši zavodi ne morejo dobiti, čeprav jih potrebujejo in imajo zanje sistemizirana delovna mesta.

Ob nedvomnem kvalitetnem napredku, pa se pojavljajo drugi problemi, ki zahtevajo, da se organizacija zavoda, v kolikor pride do soglasja med občinskimi skupščinami glede ustanovitve enotnega zavoda, mora temeljito proučiti. Čeprav so za pedagoško svetovanje dolžni upravljatelji šol, ni mogoče opustiti tiste svetovalske službe, ki je pri zavodih. Povprečni staž učiteljev recimo v soboški občini, je osem let. Kader je torej zelo mlad

in dokaj neizkušen, vsi upravitelji pa tudi nimajo tolikšnega znanja in izkušenj, da bi lahko bili dobri svetovalci. Zato se tudi v bodoče ostaja zavodom za pedagoško in prosvetno službo prav glede teh vprašanj mnogo nalog.

Pomoč je zlasti potrebna učiteljem v dvojezičnih šolah, kar je specifično za Pomurski zavod. Kader v teh šolah zadeva namreč na precej težke probleme in mu je nujno potrebno, da ima tesnejše stike s pedagoškim zavodom.

Tem vprašanjem kakor tudi problemom v zvezi s srednjimi šolami bo v prihodnje posvečenih več razprav. Z novim letom bo financiranje srednjih šol kakor tudi zavodov za pedagoško in prosvetno službo prešlo v pristojnosti občin. Že sedaj so tem spremembam posvečena razna posvetovanja, ki jih pa bo v prihodnje še več.



Bogata je obrodila letos trta: mošta je več kot dovolj. Tako pravi tudi Temlinov Stefan iz Vaneče, ko si ogleduje dozorevajoče ševci, ki so zrasle kar na električnem drogu. Kmalu jih bo posušil in pripravil za jemanje vina iz so-da. (Foto: Zoltan Gojdina, Vaneča)

Ali res slab odziv?

Organizacije RK v soboški občini že nekaj let dosegajo vidne uspehe pri zbiranju krvodajalcev. Tudi letos so aktivisti RK zbrali že precej pri-

jav, posebno mnogi občani pa so se vključili v akcijo ob katastrofi v Skopju. Kri, ki jo dajejo občani je dragocena in mnogokrat rešuje življenja ponesrečencem, ranjenim in drugim bolnikom. Takšna humana akcija, kot je krvodajalstvo, vsekakor naleti pri večini ljudi na ugoden odziv. Težko je najti zdravega človeka, ki bi ne bil pripravljen darovati svoje krvi, saj je to njegova dolžnost.

Skupaj z organizacijami RK organizira celotno krvodajalsko službo v soboški občini Transfuzijska postaja v Mur-

ski Soboti. Občani soboške komune naj bi v prihodnje oskrbovali s krvjo svojo transfuzijsko postajo. Po predvidevanjih bi potrebam po krvi zadostili, če bi letno oddalo kri okrog 1.800 krvodajalcev. Z ozirom na število prebivalcev soboške občine lahko pričakujemo, da z organiziranim delom in zbiranjem prijav krvodajalcev, vsekakor pa tudi z večjim odzivom občanov, lahko zadostimo potrebam transfuzijske postaje.

Na terenu zbirajo prijave prostovoljnih dajalcev krvi aktivisti RK, vendar prva poročila o poteku akcije kažejo slabo. Občani se sicer prijavijo za odvzem krvi, vendar se vabilu za oddajo krvi potem ne odzovejo. Da bi akcija zbiranja prostovoljnih krvodajalcev čimbolj uspela, je potrebno, da se tudi druge organizacije vključijo na terenu v to humano delo. Tudi v delovnih kolektivih bi morali krvodajalstvu posvetiti več skrbi, ne bi pa smeli najti vasi, ki bi ne dala vsaj dvajset krvodajalcev.

Imeti moramo vedno v mislih, da s svojo krvjo rešujemo življenja drugim.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA OBO SZDL M. SOBOTA

Včeraj popoldne je izvršni odbor Občinskega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi M. Sobota razpravljal o programu dela občinske ljudske univerze za to sezono ter o temanju v Radencih, ki se ga bodo udeležili člani izvršnega odbora.

PRIHODNJI MESEC ZBORI OBČANOV V LENDAVSKI OBČINI

V lendavski občini predvidevajo, da bodo prihodnji mesec zbori občanov ponovno razpravljali o dopolnjenem osnutku občinskega statuta. Takoj zatem pa bodo v razpravi osnutki statuta krajevnih skupnosti. Nekatere krajevne skupnosti kot na primer v Orešju so že sestavile osnutek statuta, zato pričakujejo, da bodo do sredine prihodnjega meseca to napravile vse krajevne skupnosti.

V RAZPRAVI PRVI STATUT DELOVNE ORGANIZACIJE V LENDAVSKI OBČINI

Delovni kolektiv lendavske Mehanike je prvi v občini začel s širšo razpravo o osnutku statuta svoje delovne organizacije.

Osnutek statuta je pripravila osrednja komisija s tremi podkomisijami. Odbor sindikalne podružnice je o osnutku razpravljala že dvakrat, prav tako pa ga proučuje tudi mladinska organizacija. V začetnih razpravah je bilo največ pozornosti posvečene odgovornosti ekonomskih enot za kvaliteto proizvodov in s tem tudi prevzemanje vseh posledic. Škoda, ki nastane zaradi slabega izdelka ne sme bremeniti celotnega kolektiva, pač pa

tisto enoto, ki jo je povzročila. V razpravi pa posamezni člani kolektiva načenjajo še druga vprašanja.

DOPOLNJEVANJE OSNUTKA STATUTA OBČINE LENDA

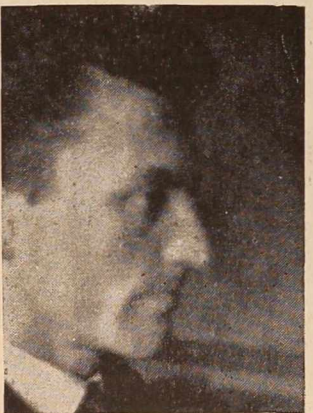
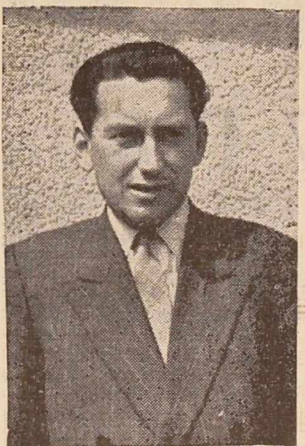
V lendavski občini je bil statut občine v razpravi že spomlad. V prihodnjem mesecu bo prišel pred občane dopolnjen osnutek, v katerem bodo upoštevane zlasti izkušnje iz dela krajevnih skupnosti in pa druge spremembe, ki so nastale po sprejetju ustave. Izvoljene so tudi nove podkomisije, ki pripravljajo spremembe v osnutku.

POSPEŠENO DELO NA STATUTU V SOBOŠKI OBČINI

Tudi v tem tednu je komisija za sestavo občinskega statuta v Murski Soboti imela več sestankov, na katerih je podrobneje proučila nekatera poglavja statuta. Predvidevajo, da bodo v teh dneh z delom končali in pripravili osnutek za razpravo pred zbori volivcev.

V DOLENCIH UREJUJEJO CESTE

Pred kratkim so v Dolencih na sestanku krajevne skupnosti sklenili, da bodo posipali z gramozom cesto Dolenci-Salovec, ki je v slabem stanju. Cesto bodo popravili s prostovoljnim delom, KZ Salovec pa bo navozilo gramoz.



pravljajo, usmerjamo k vprašanjem, ki so v danem okolju za posamezne osnovne organizacije najbolj aktualna in ki po svoji vsebini in družbeni pomembnosti zahtevajo popolno angažiranost osnovnih organizacij in slehernega komuniste. Trdim lahko, da je takih vprašanj za sleherni organizacijo precej. Naj navedem samo nekatere. Osnovne organizacije morajo obravnavati idejno plat statuta, idejno rast komunistov, razvijanje komunalne samouprave, idejnost pouka v šolah in podobno.

Poleg vsebinskih so zelo pomembne tudi organizacijske priprave na konference. Ze pred kon-

K letošnjemu programu Pomurske založbe

Čeprav Pomurska založba letošnjega založniškega programa ne bo izpolnila, je dosegla z nekaterimi svojimi publikacijami velik uspeh. Predvsem to velja za ponatis Kardeljeve knjižice »Potovanje skozi čas«, za katero je 17.000 prednaročil in bo zato izšla kar v 20.000 izvodih.

V letu 1963 se najbrž ne bo mogla pohvaliti s takim uspehom nobena druga založba. Po tem uspehu bi naj Pomurska založba skušala dobiti pristanek za izdajo še drugih Kardeljevih predvojnih del, ki doslej niso izšla v ponatisu. »Potovanje skozi čas« namreč ni prvo Kardeljevo delo, s katerim je zbudil pozornost. To je bila razprava »Trgovina in trgovci«, ki je izšla v »Našem rodu« že v šolskem l. 1932-33. Tudi ta razprava je pisana poljudno in jo je mladina takrat rada brala, čeprav je bila težko dostopna, ker ni izšla v posebni knjižici, kakor je izšlo »Potovanje skozi čas«. Bila bi sicer drobna knjižica, ki pa bi med mladino še danes našla dovolj bralcev.

Vse pa govori za to, da čimprej izidejo Kardeljeve marksistične razprave, ki so izhajale v »Književnosti«, »Sodobnosti«, »Ljubljanskem zvonu« in drugod.

Ponatisi nekaterih del naših starejših marksističnih publicistov na primer Ivana Regenta, ki je pripravil kar tri zajejne zvezke: »Poglavja iz boja za socializem«, so že izšli, — za kar je treba dati priznanje avtorju in založbi — medtem ko Kardeljevih razprav še nimamo v ponatisu, čeprav so napisane na predvečer naše ljudske revolucije in so nekatere, da omenimo kot primer »Nacionalno vprašanje kot znanstveno vprašanje«, izredno velikega pomena.

Pri razvrščanju razprav bi morali upoštevati na eni strani čas, v katerem je razprava nastala, po drugi strani pa vsebinsko skladnost. Hkrati je Edvard Kardelj leta 1933 napisal kritiko: »Tone Čufar: Februarska noč«, je napisal tudi zgoraj omenjeno razpravo »Nacionalno vprašanje kot znanstveno vprašanje«, ki časovno vsekakor spada skupaj, vsebinsko pa manj, kar bo treba pri razvrstitvi ponatisov upoštevati.

Druge Kardeljeve razprave so v glavnem s področja mednarodne politike in s področja filozofije. Časovno so si prve sledile takole: »Šest mesecev tretjega cesarstva«, »Revolucija, demokracije v Španiji« in »Ofenziva avstrijskega fašizma«, medtem ko »Metode antifašistične borbe« in »Zapiski k položaju« še komaj sodita v ta okvir.

V filozofsko področje sodijo tri medsebojno povezane razprave: »Filozofske, sociološke, in gospodarske osnove krščanskega socializma« ter Dr. Ušeničnik in dialektični materializem«.

Bogata pa je tudi Kardeljeva

»novinarska« dejavnost, če smemo tako imenovati njegova prispevka v mariborski »Neodvisnosti«, »Avstrija in Slovenija«, »Organiziranost in namen« leta 1937 in 12 ugotovljenih uvodnikov v mariborskem »Večerniku« v času od junija do avgusta 1939 ter končno »Novo ljudsko pravico« 15. decembra 1939, ki jo je skoraj v celoti napisal Edvard Kardelj.

Omeniti še moramo Kardeljevo gradivo, ki je izhajalo v

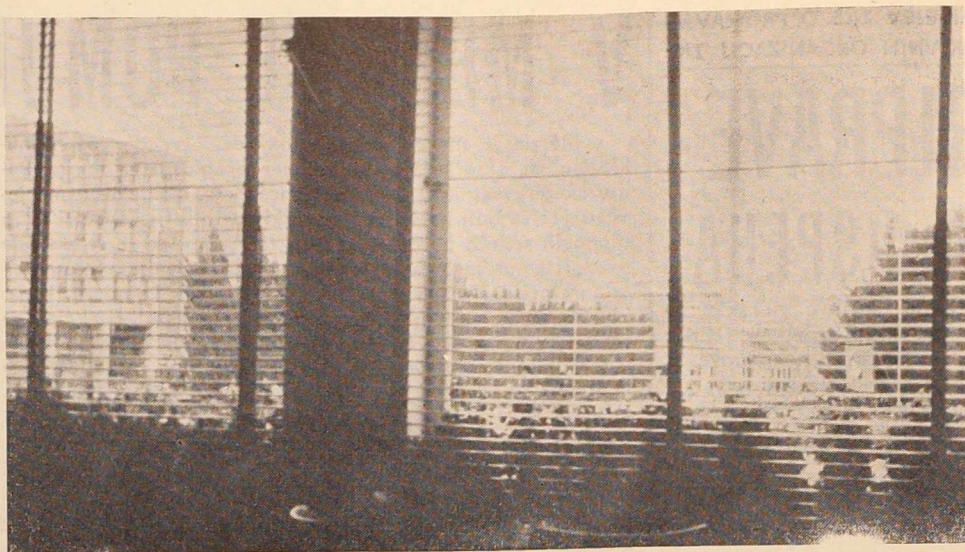


Na stiki zgoraj: v soboški študijski knjižnici — vedno živo. Foto K. Sukič

knjižnicah, to je »Fašizem«, »Za enotnost slovenskega delavstva«, »Kaj mora vedeti delavec« ter okdise in manifeste, ki jih je Kardelj sestavil. Brez tega gradiva bi ne imeli popolne slike o Kardeljevi publicistični in politični dejavnosti v času med obema vojnama. Tudi prispevkov, ki jih je Kardelj napisal za strogo illegalen tisk, nam ne bo težko zbrati sedaj, ko imamo razrešene skoraj vse Kardeljeve psevdonime in šifre. V »Proleteru« je Kardelj objavil pod naslednjimi šiframi in psevdonimi: B. Be, Beve, J. Beve, in L. V nekaterih drugih illegalnih publikacijah pa je E. Kardelj nekoliko spremenil že omenjene šifre in psevdonime in je podpisal: B. v., Be. v., Beve v. in Y. v. Druge doslej ugotovljene, Kardeljeve psevdonime in šifre smo v »Pomurskem vestniku« že omenili.

Za »Pomursko založbo« bi bil velik uspeh, če se ji bo posrečilo dobiti avtorjev pristanek za vrstitev vseh zgoraj omenjenih Kardeljevih del v svoj založniški program.

Ivan Kreft



Jesenski pogled skozi oknice na mestno središče — motiv iz M. Sobote, foto: K. Sukič

PROSLAVE OZN NA UČITELJIŠČU

Minuli teden so imeli na učiteljišču v Murski Soboti razredne proslave v počastitev ustanovnega dneva OZN. Razredne skupnosti ali mladinski razredni aktiviti, ki so proslavo organizirali, so jih zelo lepo pripravili in kulturni programi so bili res bogati. Dijak Bernard Belovič je govoril v vseh razredih tudi o delu OZN.

Z DELOM BODO ZAČELI

V nedeljo so imeli v Martjancih mladinci tega krajevnega komiteja ZMS sestanek, na katerem so pregledali plan dela ter se dogovorili o izvedenju predvidenih nalog. Izvolili so tudi naslednje komisije: idejno-vzgojno, kulturno, športno, kadrovske, komisijo za MDB in komisijo za mlade proizvajalce.

Dogovorili so se tudi, da bodo za 29. november priredili osrednjo proslavo v Sebebovcih, skupaj s tamkajšnjim vaškim odborom SZDL. t. c.

Občni zbor kulturno-prosvetnega društva v Bučkovcih

ALI RES BREZ GODBE?

Ali naprej res brez godbe — to je bilo eno osnovnih vprašanj letošnjega občnega zbora kulturno-prosvetnega društva v Bučkovcih.

Ze lanj so poskušali godbo pomladiti, zato so ustanovili v Bučkovcih oddelke ljutomerske glasbene šole v katerega se je spocetka vpisalo menda 15 mladincev, na koncu šolskega leta pa jih je ostalo le še 5. Kje so vzroki za ukinitve godbe na pihala? Godbeniki, kolikor jih je še, so starejši, pri rastka pa ni. Pravijo, da godbeniki sami mlajšim ne priporočajo, da bi se posvetili godbeništvu, ker da to nič ne nese. Poleg tega tudi nimajo več rednih vaj. Glede na to so se že pred občnim zborom dogovorili, da je treba godbo na

pihala vendarle poživeti.

Na območju Bučkovcev imajo 2 dramski družini in sicer v Moravcih ter Radoslavcih. Obe sta v preteklem letu živahno delovali, težave pa so bile s pevskim zborom.

Na občnem zboru je bilo ugotovljeno, da bi bilo potrebno tako pri godbi kot pri vseh ostalih dejavnostih na področju kulture in prosvete, po eni strani več trdnjše organizacijskega dela, po drugi strani pa tudi več discipline.

POSVETOVANJE UČITELJIŠČNIKOV V MURSKI SOBOTI

Na zadnjem posvetovanju učiteljiščnikov iz vse Slovenije, ki je bilo v Kopru, so sklenili, da bo naslednje posvetovanje v Murski Soboti. Na teh posvetovanjih učiteljiščnikov razpravljajo o delu razrednih in šolskih skupnosti ter o sistemu vzgajanja učiteljskega kadra. Mladinska organizacija in šolska skupnost na učiteljišču se že skrbno pripravljata na organizacijo tega posvetovanja.

FILMSKI KROŽEK NA UČITELJIŠČU

V okviru mladinskega kulturno-umetniškega društva na učiteljišču pripravljajo ustanovitev filmskega krožka, v katerem se bodo dijaki seznanjali z zgodovino filma, hkrati pa se tudi učili ravnanj z ozko-trajnim kinoprojektorjem.

RAZGOVOR Z UPRAVNICO ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE NIKICO BRUMEN

Knjižnicam zagotoviti reden razvoj

Kakšna je bila osnovna dejavnost kolektiva študijske knjižnice letos?

Postavljanje knjižnega fonda in prirejanje razstav. Do konca septembra smo število zvezkov povečali od približno 11.000, kolikor smo jih imeli januarja, na čez 17.000. Doslej smo priredili 6 razstav, predvidevamo pa še eno, namenjeno šolam.

Koliko ima članov in rednih bralcev?

Obisk je bil letos rekorden. Do konca septembra smo imeli 9.599 obiskov, kar je že več kot lani celo leto. Tudi število članov se je povečalo od 744 ob koncu lanskega leta na 851.

Ali je večina obiskovalcev članov iz Murske Sobotne ali pa iz drugih krajev Pomurja?

Približno polovica članov je iz Murske Sobotne, ostala polovica pa iz drugih krajev Pomurja. To je zelo razveseljivo, kar nam kaže, da je naša knjižnica dobila dejansko pomurski začaj.

Kako sodelujete z ostalimi ljudskimi knjižnicami?

Reči moram, da zelo dobro

oziroma čedalje bolj. Tako so si že tudi občinske knjižnice iz Radgona in Ljutomer pri nas začele izposojati študijski material, ki ga posredujejo svojim bralcem. Vse te knjižnice in tudi ostale bi sploh bilo potrebno v bodoče še bolj razvijati in urediti poslovanje zlasti nekaterih. V okviru bibliotekarskega društva smo predlagali vsem Občinskim skupščinam, da naj razvoju knjižnic na svojem področju tudi v statutih zagotovijo vso možnost. Naša knjižnica je ponudila svojo strokovno pomoč. Odmeva na naše priporočilo še ni bilo, razen v Murski Soboti, kjer smo bili tudi povabljeni k sodelovanju pri sestavljanju statuta.

Ali bo knjižnica s koncem tega leta postala medobčinska ustanova ali pa še dalje okrajna?

Cesa določenega o tem ne bi mogla reči, ker doslej še tudi ni bilo predlogov, da bi se preneslo financiranje naše ustanove na občino. Mnenja so bila, da se še nadalje financira iz okrajnih sredstev.

Slušati je bilo, da bi študijska knjižnica naj bila tudi matična za ostale knjižnice. Odlučitev o tem, katere knjižnice bodo matične, spada v pristojnost občinskih skupščin. Vendar to ni tako pomembno, da bi bilo potrebno neko ljubosumje, kot ga je včasih opaziti. Bistveno je, da se knjižnicam zagotovi redno delovanje, ne pa kdo naj opravi matično službo. Če bi to delo bilo poverjeno nam, bi še bolj kot doslej potrebovali vodjo katalogov. To mesto je namreč še nezasedeno.

Koliko članov ima kolektiv knjižnice?

Sedaj osem. Letos smo tudi izboljšali organizacijo dela. Sedaj lahko takoj ob koncu vsakega meseca sestavimo točen pregled dela celotne knjižnice kakor tudi posameznega člana kolektiva. Največ so k izpopolnitvi organizacije

prispevali člani sami, ki so tudi ob delu našli boljše organizacijske oblike.

Kaj predvidevate v programu za prihodnje leto?

Isto, kot letos. Le glede razstav mislimo v vsebinskem pogledu nekaj spremeniti. Razširili jih bomo tudi na druga področja, tako da bodo učenci lahko dobili točnejši pregled nad priročniki, ki so jim s tistega področja na razpolago. Predvidevamo tudi tri predavanja. V ostalem bo pa osnovno še nadalje postavljanje knjižnega fonda. Pri sestavljanju programa so sodelovali tudi predavatelji več šol. To nam je pomagalo, da smo natančneje določili, katero literaturo naj kupujemo.

SOBOŠKI FILMSKI BAROMETER

Prvi je na sporedu ameriški barvni cinemascope film »NAPAD OB ZORI«, temu pa sledi znameniti angleški film »V SOBOTI ZVEČER, V NEDELJO ZJUTRAJ«. Film ni bil samo v Angliji proglašen za najboljši film leta, temveč je prejel tudi vrsto mednarodnih nagrad tako za celoto, kakor za igro in režijo. Scenarij je napisal Alana Silvestro (preveden je bil tudi v slovensko).

Glavni junak Artur Seaton želi, da se zabava. Čez teden je prikovnan na svoj, ki mu tudi točno odmerja njegov zaslužek. Toda sobote — te so njegove. Prve so na vrsti krme, kjer tekmuje z drugimi v prazenju kozarcev. Seveda so potem na vrsti ženske. Vendar pa nima rad romantičnega dvorjenja. Ljubša mu je Brenda, s katero preživi noči in jo pusti, ko se mož vrača. Toda te brezbriznosti je konec, ko Brenda zanosi, poleg tega pa ga zasleduje tudi mož, ki je opazil to razmerje. Na pomoč pokliče brata, policnega vojaka in ta ga tudi pošteno

premlati. Tudi Brendi uspe, da abortira. Vendar pa se v ozadiju vsega spleta že nova ljubezenska zgodba. Toda Doreen je starega tipa in brez zaročenega prstana ni mogoe uspeti. Dogodivščine so ga pa tudi nekoliko zresile. Postal je starejši in spoznava, da mineva »v soboto zvečer« njegovega življenja in da se začneja »v nedeljo zjutraj« in to z Doreen, ki jo bo zaročil na stari način. Ostan samo bes na nepovrnjive stare čase.

Po noveli znanega ruskega pisatelja Vladimirja Korolenka je posnet film »SLEPI MUZIKANT«. V bogati hiši na podeželju živi slepi deček, ki uživa veliko pozornost svoje družine in celo naklonjenost nekega dekleta. Toda svoje nesreče ne more premagati. Niti glasba ga ne more zadovoljiti, zato na stricjev predlog pobegne in se pridruži potujočim pevcom. Polagoma se je razvil v umetnika pianista in z glasbo izraža svoje intimno doživetje in čustvovanje. Film je posnet v barvah.

OB RAZSTAVI MARIBORSKE KULTURNE REVIEJE V MURSKI SOBOTI

PESTROST LIKOVNIH IZRAZOV

Prihodnji teden bo zaprta likovna razstava, ki so jo v okviru mariborske revije priredili v razstavnih prostorih Pokrajinskega muzeja likovniki mariborskega pododbora Zveze likovnih umetnikov Slovenije.

Razstava je tako po številu avtorjev kakor po razstavljenih delih in pestrosti tematike in likovnih izrazov izredno zanimiva, zato ni nič čudnega, da je vzbudila med kulturnim občinstvom v Murski Soboti veliko pozornost, enako pa tudi med šolami, ki so že priredile več skupinskih obiskov.

Na razstavi sodeluje 17 avtorjev s 26 slikarskimi deli in dvema skulpturama. Med razstavljalci srečamo tudi nam že zelo znanega in po njegovih delih tudi zelo bližnjega slikarja Lajčija Pandurja, ki s svojimi deli, močnim barvnim izrazom in pokrajinsko specifičnostjo posebej izstopa. Med ostalimi razstavljalci nas posebno preseneča Bojan Golija. Za obe deli (Vprega in dračje) velja, da sta v izrazu in tehniki izredno prefinjeni, kompozicijsko dobro zgrajeni, kar velja zlasti za Vprego ter barvno skrbno pretehtali. Tudi Janez Vidic izpričuje veliko prefinjenost, manj pa vsebinsko jasnost, kar velja zlasti za delo Njive spominov. Pozornost obiskovalcev vzbujajo tudi dela Otona Polaka in Jožeta Polanjka.

Medtem ko večina razstavljalcev išče svoje specifične izraze in skuša oblikovati svoj stil, pri čemer so nekateri še na začetku poti in zato čutimo ob njihovih delih še nedoslednost, pa drugi del ostaja pri trdnih realističnih osnovah po-

DPM v V. Polani

Društvo prijateljev mladine iz Velike Polane je sklenilo na zadnji seji, da bo sodelovalo na Dan republike pri sprejemu otrobanov v pionirski organizacijo. Najmlajši pionirji bodo prejeli za darilo pionirsko rutico, značko in bodo pogoščeni. Nadalje želi društvo organizirati nabiralno akcijo za mlečno kuhinjo, da bi lahko čim več otrok prejemale za malico enolončnico. O tej akciji, o razširitvi članstva in o ustanovitvi šole za starše se želijo odborniki

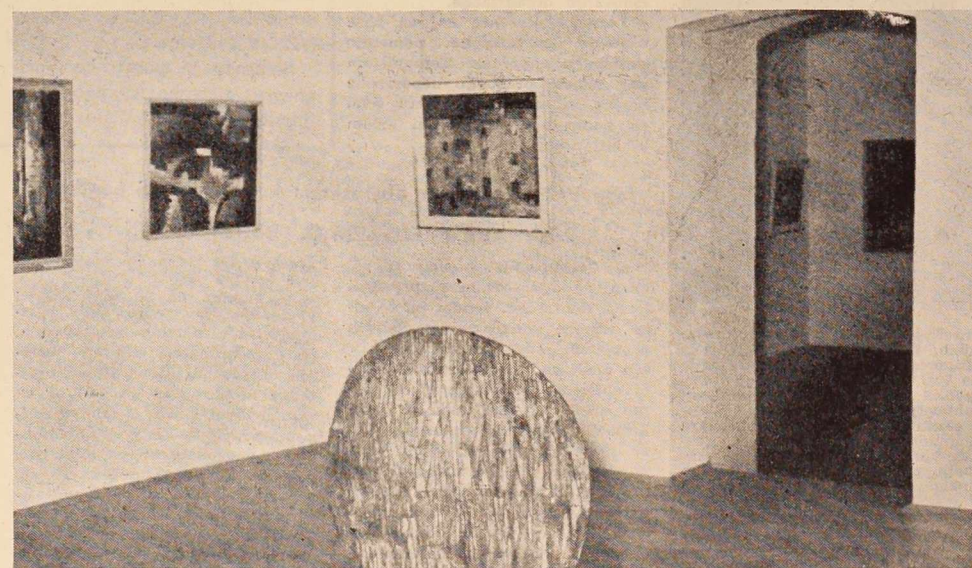
in Belii paralelogram in Slavko Tihec s svojimi skulpturami Okrogla in Vegasta oblika.

Razstava pomeni lep pregled nad likovnim ustvarjanjem in prizadevanjem likovnih umetnikov s tega severnega dela Slovenije. Žal, da v tem razen Pandurja niso vključeni še nekateri slikarji iz Pomurja s svojimi najboljšimi deli, kajti takrat bi razstava z ozirom na teritorij dobila večjo zaključenost.

S. Balazic

društva pogovoriti s starši na roditeljskem sestanku 17. novembra. Društvo razmišlja tudi o organizaciji novoletne jelke. Zelja društva je, da bi vse množične organizacije v kraju sodelovale pri organizaciji tega velikega otroškega praznika. Upa tudi, da pomoči nihče ne bo odklonil. Iskrena želja društva je še, da bi se vsi starši soloobveznih otrok vključili v DPM. Tedaj bi moglo društvo mnogo več storiti za razvoj mladega rodu.

Franc Križanič



Na razstavi mariborske kulturne revije v M. Soboti — pestrost likovnih izrazov. Foto: K. S.

5. NOVEMBRA 1943

Novembra 1943. leta, ko je bilo bosensko mesto Jajce v znamenju intenzivnih priprav na II. zasedanje AVNOJ, je veliki revolucionar Moša Pijade dal idejo za ustanovitev telegrafске agencije Nova Jugoslavija, ki naj bi postala važno telo v nadaljnjem razvoju našega tiska in informativne službe.

V teh dneh, ko se povsod v Jugoslaviji pripravljajo na proslavo 20. obletnice II. zasedanja AVNOJ, je prav, da se med drugimi dogodki spomnimo tudi ustanovitve časopisne agencije Tanjug.

»Bilo nam je jasno, da moramo v pripravah II. zasedanja AVNOJ posvetiti veliko pozornost tudi tisku, da bo lahko tisk čim hitreje in čim popolneje, in to v pogojih, ki so bili zares težki, obvestil naše narode o sklepih II. zasedanja AVNOJ. Med prvimi nalogami je bila tudi, kako čim hitreje obvestiti tujino, razume se, da smo pri tem mislili vse naše zaveznike, o sklepih II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, za katerega smo vedeli, da mora postaviti temelje novi Jugoslaviji in določiti fiziognomijo poslednje etape borbe naših narodov za osvoboditev«.

Tako je označil začetek delovanja naše splošnojugoslovanske časopisne agencije Moša Pijade.

Zamisel se je začela uresničevati že 5. novembra 1943. Tega dne je bila sestavljena majhna skupina ljudi, ki je pod vodstvom Moše Pijade predstavljala prvo uredništvo Tanjuga. Mlado uredništvo Tanjug se je z velikim revolucionarnim poletom pripravljalo na II. zasedanje AVNOJ, spremljalo njegovo delo in vsa dogajanja sproti posredovalo ljudem po Jugoslaviji in seznanjalo z njimi tudi zunanji svet, v prvi vrsti zaveznike. Majhen oddajnik, nekaj izrabljenih pisalnih strojev in zastareli razmnoževalni stroji so bila edina tehnična sredstva, s pomočjo katerih je Tanjug začel opravljati svoje poslanstvo.

Predvčerajšnjim, 5. novembra, je kolektiv Tanjuga slovesno proslavil dvajsetletnico svojega obstoja. Ob dvajsetlet-

letnici je izšel tudi spominski album, ki v sliki in besedi prikazuje pot razvoja in delovanja jugoslovanske časopisne agencije Tanjug.



Na sliki: iz delovanja Tanjuga med vojno — tiskovna konferenca Vladislava Ribnikarja s tujimi dopisniki (Drvar, spomladi 1944). Prva z leve na sliki je Jara Ribnikar, sedaj

Letos bomo Dan republike praznovali še posebno svečano. Minilo bo dvajset let od velikega zgodovinskega dogodka, minili bosta dve desetletji od takrat, ko so bili v Jajcu na II. zasedanju AVNOJ položeni temelji novi Jugoslaviji in naši ljudski oblasti. Uzakonjene so bile vse pozitivne pridobitve že tri leta trajajoče revolucije in sprejeti izredno pomembni akti, ki so vsemu svetu pokazali, da so se v Jugoslaviji v teh težkih

letih, v boju proti okupatorju in domačim izdajalcem zgodile velike spremembe in da se nikoli več ne bo vrnila

Dve desetletji

na pot stare družbene ureditve.

Praznovanje, na katerega se pripravljamo, ne bo samo spomin na ta veliki dogodek, temveč bo to proslav-

ljanje vseh velikih uspehov 20-letnega oblikovanja nove, socialistične družbene ureditve. V Jajcu so bili u-

stvarjeni temelji nove oblasti, ki jo v vsem tem obdobju nenehno izpopolnjujemo in spreminjamo v oblast delovnega ljudstva, v oblast proizvajalcev. Kljub temu,

da je že minilo 20 let, smo še prav letos priče velikih sprememb. Sprejeta je bila nova ustava, na njenih načelih si oblikujemo zopet nekaj novega. Tudi delovni kolektivi komune, krajevne skupnosti in delovne organizacije si prav sedaj prizadevajo, da bi za svoja področja sprejeli tudi take ustave v pravem smislu besede, s katerimi bi določili temeljna načela življenja in delovanja teritorialnih enot in delovnih organizacij.

V SOBOŠKI OBČINI V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE:

Zaključki krajevnih akcij

Tudi v M. Soboti so že imenovali širši pripravljalni odbor za proslavo 20. obletnice zasedanja AVNOJ, oz. letošnje praznika republike. Odbor se je sestel k prvi seji v soboto, 2. novembra

Osrednja prireditel v okviru praznovanj dvajsete obletnice zgodovinskega zasedanja AVNOJ bo svečana akademija na predvečer Dneva republike v M. Soboti. Poleg tega pa bodo številne manjše proslave v delovnih kolektivih in seveda tudi po vseh večjih centrih občine. V prireditvah bodo sodelovala kulturno-prosvetna društva, telovadna mladiina in druge organizacije. Dramska sekcija DPD Svoboda iz M. Sobote predvideva dvojne dramskih gostovanj izven Murske Sobote, podobne zamisli pa se lotevajo tudi v glasbeni šoli.

Priporočilo odbora za proslavo 20. obletnice AVNOJ v soboški občini je, da naj bi ves mesec november bil v obležju tega nadvse pomembnega dogodka. Ponekod občani sami predlagajo, da bi letošnje krajevne akcije svečano zaključili prav v mesecu no-

vembru, pred Dnevom republike, n. pr. v moščanskem okolišču konec del pri gradnji mostu v Dankovcih in podobno. Najpomembnejši dogodek te vrste pa bo nedvomno zaključek dela na gradnji novega kartonažnega obrata CZP »Pomurski tisk« v Murski Soboti, katerega naj bi svečano predali namenu 29. novembra dopoldne.

V dnevih pred praznikom republike so predvideni tudi številni sprejemi pionirjev, mladincev, razgovori s kulturnimi delavci ipd. Člani soboškega foto-kino kluba pripravljajo razstavo fotografij o naših gospodarskih dosežkih; v prazničnem vzdušju novembrskih dni pa kaže že sedaj omeniti tudi svečano številko »Pomurskega vestnika«, ki bo poleg tega, podobno kakor tudi radio Murska Sobota, stalno spremljal in obveščal o vseh prireditvah in svečanosti.

Kaže torej, da bodo v soboški občini dnevi pred praznikom republike polni svečanosti in pomembnih dogodkov.

V LJUTOMERSKI OBČINI:

SVEČANO ZBOROVANJE

Tudi v Ljutomerski občini pripravljajo občinski odbor SZDL skupaj z DPD Svobodo obširen program praznovanja. Zanimivo je, da je DPD Svoboda že v svojem letnem programu vključila praznovanje 20-letnice AVNOJ, ki bi po nekaterih predlogih naj trajalo vse do Dneva JLA.

V Ljutomerski občini bodo proslave po vseh večjih krajevnih centrih. Občinska skupščina bo imela svečano sejo, v Ljutomeru bo pa na predvečer telovadna akademija. Na Dan republike bo veliko zborovanje pred novim sodiščem v Ljutomeru.

Tudi šole se skrbno pripravljajo na praznovanja. V okviru rednega pouka bodo za učence posebna predavanja o pomenu II. zasedanja AVNOJ in razvoju ljudske oblasti. DPD Svoboda pa pripravlja tudi nekaj kulturnih nastopov po vaseh.

IZ RAZGOVORA Z MARTINOM VINČECOM, TAJNIKOM OBČINSKE SKUPŠČINE

Iskati je potrebno primerne rešitve ne glede na pomanjkanje novih predpisov

Naš sodelavec je obiskal tov. Martina Vinčeca, tajnika Občinske skupščine Murska Sobota in mu postavil več vprašanj v zvezi z delom na občinskem statutu ter reševanju nekaterih problemov v samem statutu.

Zaradi vsklajevanja predpisov z novo ustavo so nastajale gotovo težave, ker ni bilo jasno, kako bodo nekateri problemi s predpisi rešeni. Bila so tudi mnjenja, da bo zaradi tega potrebno statut vsaj v nekaterih delih prehitro spremeniti in prilagajevati novim predpisom. Kakšno stališče je bilo sprejeto glede tega?

Z ustavo je predvidena vrsta predpisov, ki bodo podrobneje uredili posamezna vprašanja. Sedaj je še v veljavi več takih predpisov, ki niso v skladu z ustavnimi načeli. Zakon za izvedbo je sicer doletel, da prenehajo veljati vsi predpisi oz. posamezna določila, ki niso skladna z ustavo, vendar novih predpisov še ni ali pa so maloštevilni. Ta neskladnost in nejasnost glede tega, kako bodo

to bo potrebno posamezna določila v statutu spremeniti in dopolnjevati.

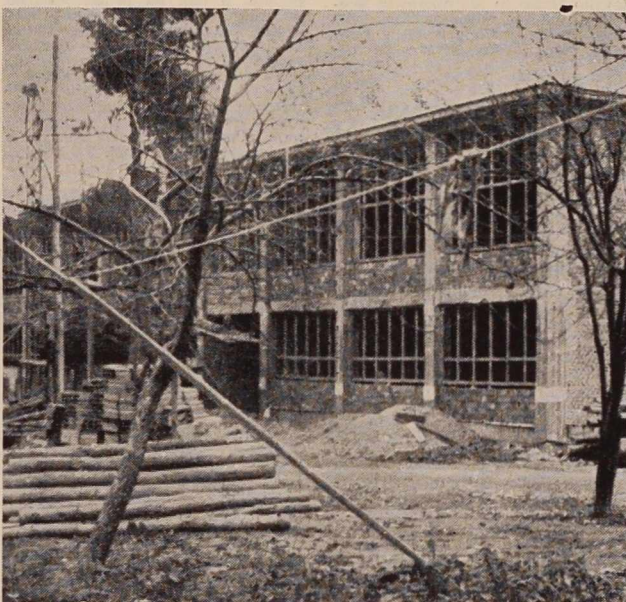
Kot je znano, bo z začetkom novega leta prešlo financiranje srednjih šol na občine. Večina srednjih šol v M. Soboti ima značaj medobčinskih učnovzgojnih zavodov. Ali bodo te šole v statutu tretirane kot medobčinske?

Kdo naj financira srednje šole, je že nekaj časa problem. Ustanovitelji srednjih šol je občina, a financiral jih je doslej okraj. Na videz je to v nasprotju, da občina ustanovi zavod, ki ga ne financira. Podrobna proučitev tega problema pa narekuje večkrat drugačne rešitve. Srednje šole niso namenjene samo mladini naše občine, ampak vsej pomurski mladini. Osnutek statuta ne predvideva, da bi katera srednja šola imela značaj

razberemo, da se bo ustanovilo nekaj novih skladov pri občinski skupščini. Zanima nas, koliko bo teh novih skladov in za katere namene bodo ustanovljeni?

Vprašanje ustanovitve novih skladov pri občinski skupščini oziroma vprašanje katere sklade naj ima občinska skupščina, se v statutu ni dosledno rešeno. V poglavju, ki obravnava financiranje občinskih služb, konkretno ni predviden noben občinski družbeni sklad. Občinska skupščina je pooblaščenca, da glede na potrebe posameznih dejavnosti ustanovi ustrezne sklade s posebnim odlo-

(Nadaljevanje na 6. strani)



To Dneva republike — nova zgradba obrata kartonaže CZP »Pomurski tisk«

Lendava: proslave v vsaki vasi

Komisija za proslavo 20-letnice AVNOJ pri Občinskem odboru SZDL v Lendavi je sestavila obširen program praznovanja, v okviru katerega pa še niso določene vse prireditve. O programu praznovanja razpravljajo tudi odbori krajevnih organizacij SZDL.

Na osnovi dosedanjih razprav je bilo sklenjeno, da bodo krajevne organizacije SZDL v vsaki vasi priredile večje ali manjše svečanosti. Poleg tega pa bodo širše proslave v večjih centrih in to na Hotizi, v Črenšovcih, V. Polani, Tur-nišču, Dobrovniku, na Bistri-cah, v Gaberju in Genterovcih. Za področje Lendave bo osrednja proslava v Lendavi. Pripravljajo svečano sejo občinske skupščine in občinskega odbora SZDL ter akademijo, ki bo po seji. Na proslavah

bodo govorili republiški poslanci.

Živo se pripravljajo na praznovanja tudi delovni kolektivi, tako da bodo svečano

sti že ves teden pred obletnico. Posebno svečano bodo proslavljali v Tovarni dežnikov in pletenim. Povabili bodo okrog 37 upokojenec, prejšnjih članov delovnega kolektiva, ki jim bodo prikazali sodobni način proizvodnje v obliki obratnih. Tako bodo proslavili novozgrajene delovne prostore.

OB PRVEM PREDLOGU STATUTA KRAJEVNE SKUPNOSTI V LENDAVSKI OBČINI

ZELO OBŠIRNE NALOGE

Krajevna skupnost Orešje, ki jo sestavljajo naselja Čentiba, Dolina pri Lendavi, Pince, Pince Marof in Benica, je prva v lendavski občini izdelala predlog statuta in ga poslala pristojnim organom v pretrse.

S statutom predvideva krajevna skupnost Orešje zelo obširen delokrog. Na prvem mestu je vzdrževanje raznih komunalnih objektov, kot so poti, vodnjaki, kanali, javna razsvetljava, snaga, parki, nasadi, otroška igrišča, kopališča in drugo. Potem sledi upravljanje z zemljišči in zgradbami, ki jih je prepuštila občinska skupščina. Nadalje predvideva osnutek poseganje krajevne skupnosti na razna področja. Posebej opazna je velika vloga, ki bi jo naj imela krajevna skupnost pri reševanju socialnih problemov. Obravnava skrbništvo, socialne podpore in pomoč ter pristojnim organom daje predloge. Krajevna skupnost predvideva spremljanje vseh problemov na svojem pod-

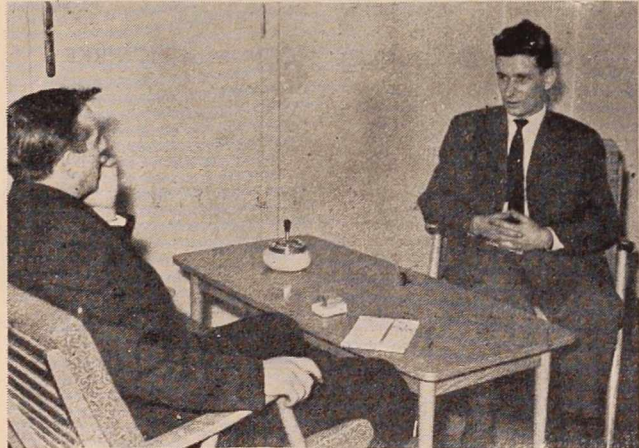
ročju tako od zdravstvene dejavnosti, šol in drugih javnih služb vse do društev in organizacij, ki so pomembne za občane, in poslovanja delovnih organizacij.

Da bi uresničila svoje naloge, statut predvideva, da krajevna skupnost lahko ustanavlja otroške vrte, servise, obrtne in druge potrebne obrate ter organizira tudi prostovoljno delo in druge oblike sodelovanja občanov pri ureditvah in nalogah. Poleg ustanovitelj- skih pravic pa statut tudi predvideva skrb za delovanje ustanov in servisov ter njihovo poslovanje.

Ob tolikšnem delokrogu se seveda postavlja vprašanje virov dohodkov. Vendar pa ti viri niso ravno trdni in je posledica verjet-

no pomanjkljivost, ki jo je bilo opaziti že v začetnem odloku o ustanovitvi in delovanju krajevnih skupnosti, ki ga je sprejela občinska skupščina. Že takrat so bile namreč razprave o virih dohodkov krajevnih skupnosti zelo žive. Krajevna skupnost Orešje se naslanja predvsem na dotacije iz občinskega proračuna in delovnih organizacij, med lastne vire pa uvršča dohodke od premoženja, ki ga upravlja, krajevni samoprispevek in dohodke iz občinskega cestnega sklada. Očitno je, da bo prav virom sredstev krajevnih skupnosti potrebno posvetiti še posebno pozornost.

(Nadaljevanje na 6. strani)



Naš sodelavec v razgovoru s tajnikom občinske skupščine M. Sobota, tov. Vinčecom

predpisi politično teritorialnih skupnosti rešili posamezna vprašanja, predstavlja pri sestavljanju statuta precejšen problem. Na starih načelih in statutu ni mogoče vnašati posameznih rešitev. Nove konkretne rešitve nekaterih vprašanj v statutu pa bodo lahko v nasprotju s predpisi. Zaradi tega rešitve niso konkretne, ampak so v glavnem povzetek iz ustave. Mnenja sem, da je potrebno nove rešitve posameznih vprašanj iskati in jih vnesti v statut v skladu z ustavnimi načeli ne glede na kasnejšo drugačno ureditev teh vprašanj z drugimi predpisi. Če bodo drugačne rešitve, se vnesejo dopolnitve. Novi predpisi še tudi ne bodo tako kmalu sprejeti. Za-

medobčinske ustanove. To tudi v statutu ni možno konkretno predvideti. V statutu tudi ni govora o konkretnem srednješolskem zavodu, ker je to prepuščeno občinski skupščini, da v posameznem primeru odloči o ustanovitvi zavoda. Tudi pri drugih službah niso konkretno predvidene medobčinske službe. Dopolnjena pa je možnost, da se take službe lahko ustanovijo sporazumno z ostalimi občinami. Možnost ustanovitve take medobčinske službe je predvidena za prosvetno pedagoško službo (tudi sedaj je to medobčinska služba) za ostale šolske zavode pa ne.

Iz še nedoločenega osnutka prvega dela statuta lahko

Nadaljevanja s prejšnjih strani | KAJ PREDVIDEVAJO V OBRATU MTT V LJUTOMERU?

Iskati je potrebno primerne rešitve

kom. V drugih poglavjih, predvsem v tistih, ki obravnavajo dejavnosti družbenih služb, pa so konkretno navedeni skladi, iz katerih se financirajo te službe. Tako je predviden sklad za prosveto in kulturo, ki bi služil za financiranje kulturno prosvetne, telesno-izolne in tehnične dejavnosti. Iz sklada za socialno varstvo bi se dajale socialne podpore, priznanj in se financirale druge oblike socialne pomoči. Iz sklada za zdravstvo pa bi se financirala investicijska izgradnja na področju zdravstva. V te sklade bi se stekala sredstva, ki bi jih vsako leto določila občinska skupščina. Iz tega izhajajo, da so si določila v posameznih poglavjih osnutka statuta nasprotja. Pri tem nastaja osnovno vprašanje ali naj bodo v statutu pomensko navedeni skladi, ki jih bo imela občina za financiranje posameznih dejavnosti ali pa naj bo dano samo pooblastilo skupščini, da o tem odloči s posebnim aktom. Katero stališče bo sprejeto, ne morem povedati, sam pa se nagibam k zadnji rešitvi, ker menim, da v statutu, ki ima daljšo časovno veljavnost, tega načrta ni mogoče predvideti.

Krajevne skupnosti bodo po statutu dobile nove pristojnosti in tudi dolžnosti. Skrbeti bodo morale za vzdrževanje raznih športnih objektov, za kulturno razvedrilo, urejevanje komunalnih potreb in drugo. Za vse to so jim potrebna večja sredstva. Kakšni viri sredstev krajevnih skupnosti se s statutom predvidevajo?

V osnutku statuta so predvidene samo tiste naloge krajevnih skupnosti, ki so več ali manj skupne vsem krajevnim skupnostim na

našem območju. Posamezne specifične naloge pa bodo še predvideli statuti krajevnih skupnosti. Osnutek statuta predvideva, da so krajevne skupnosti z odstotkom udeležene pri naslednjih virih dohodkov:

- na občinski dohodki od kmetijstva, obrtniške in samostojnih poklicev;
- na najemninah od stanovanjskih in poslovnih prostorov;
- na takсах za vprežna vozila.

Količina sredstev dobi posamezna krajevna skupnost iz naštetih virov, določijo občinska skupščina vsako leto z družbenim planom z ozirom na gospodarsko moč krajevne skupnosti, komunalno specifičnostjo in z ozirom na trenutne potrebe. Poleg teh virov pa je še predvidena dotacija iz občinskega proračuna, ki bi se pa dajala samo za določene namene.

Zelo obširne naloge

Kot posebno zanimivost osnutka statuta predstavlja tudi 17. člen, ki predvideva celo ustanavljanje skladov za financiranje posebnih nalog. Prav tako je med posebnostmi v drugem delu statuta, ki govori o delovanju organov krajevnih skupnosti določeno, da stališče komisije za koordinacijo dela sveta. Kot osnovna naloga komisije bo koordiniranje dela sveta in pomoč predsedniku pri pripravi materiala in izvajanju sklepov sveta.

Cepprav nekatera določila vzbujajo pomisleke in bo šele praksa pokazala njihovo upravičenost in neupravičenost, pa je treba poudariti, da je osnutek statuta dokaj skrbno pripravljen na osnovi širše zamisli o življenju in delu te pred kratkim ustanovljene krajevnih skupnosti.

V ljutomerskem obratu MTT so dosegli lepe proizvodne rezultate, na katere so vsekakor lahko ponosni. V letu 1961 so na primer izdelali 2.730.000 m surovin tkanin. Že naslednje leto so to količino prekoračili ob nespremenjenih zmogljivostih za 2 odst. Letoš v devetih mesecih pa so v volkih za 13 odst. povečali proizvodnjo v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta, pri čemer je pa treba že delno upoštevati dodatne zmogljivosti. Tudi produktivnost dela se je v zadnjih letih zadovoljivo razvijala, čeprav z doseženimi rezultati še vedno niso zadovoljni.

V mariborskem tekstilnem kombinatu MTT zatrjujejo, da je obrat v Ljutomeru danes ena najbolj urejenih tkanilnic v kombinatu. Strojni park sicer ni avtomatiziran, je pa soliden in dobro vzdrževan.

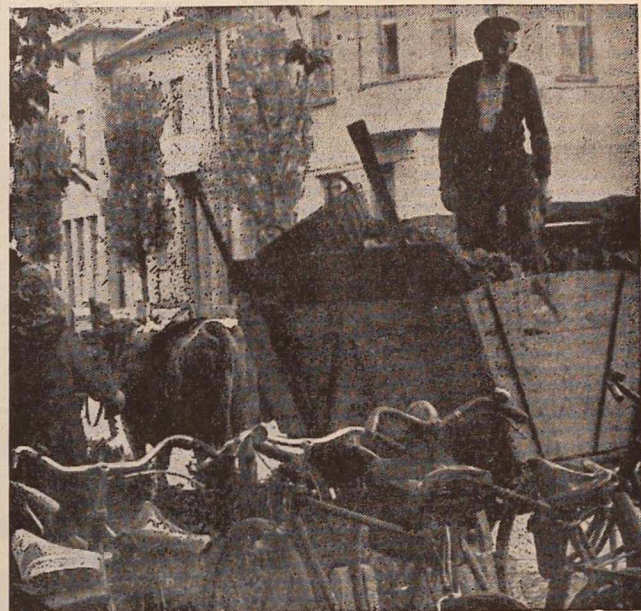
Perspektivni plan MTT za obdobje 1960—1965 je predvideval med drugimi nalogami tudi postavitve tehnološkega procesa v tkanilnicah To so storili z namenom, da bi jih specializirali le na previjanje votke in tkanja, medtem ko bi se naj vsa priprava iz šestih tkanilnic osredotočila v eno osrednjo previjalnico. Investicijska politika podjetja, da v te namene ne vpliva sredstev v novogradnje in težnja okrajnih forumov po zapostavitvi delovne sile na podeželju, sta rodili varianto, da se s preseležitvijo ene izmed tkanilnic dobi potrebne prostore. Ljutomeriška občina je videla pri tem možnost za reševanje problema odvisne delovne sile in je pričela akcijo za postavitve potrebne zgradbe, v katero bi se preselila celotna tkanilnica hlačevine kot zaključna enota. Ze v letu 1961 je steklo prvih 182 stavov, katerim se je med letom 1963 pridružio še 144 stavov. To je omogočilo, da danes obratuje tkanilnica s 326 stavovi in okrog 400 zaposlenimi v dveh izmenah. Res ni treba posebej poudarjati, da je gradnja takega industrijskega ob-

jekta vplivala na nadaljni industrijski razvoj ljutomerske občine. Stevilni delavci in delavke so se zaposlili ter se prvič seznanili z del. samoupravljanjem. Bruto produkt ljutomerske komunne se je bistveno povečal, kar bo omogočilo tudi nadaljnja vlaganja na področju gospodarskih in negospodarskih investicij.

V novem obratu so morali priložiti mlada dekleta osnovnih elementov tkanja, saj se mnoga nikoli niso videla mehanične statve. Izobraževalni center MTT je dobro opravil to nalogo s sodobnimi metodami. Izkušene tkalke v MTT pa so pričevale novinke na stavov, ki so bile predvidene za seštev. Nadaljnje pričevanje so vodili instruktorji v ljutomerski tkanilnici. Začasno so iz MTT premeštili tudi izkušene mojstre v Ljutomer z nalogo, da store vse potrebno za začetek proizvodnje in da vzgojijo mlad mojstrski kader iz vrst domačinov. To je v dveh letih popolnoma uspelo, saj imajo od 14 potrebnih mojstrov že 10 mladih ključavničarjev domačinov, ki so jih usposobili na strokovnih tečajih in s praktičnim delom pri montiranju, popravilih in v proizvodnji. Leti se že uspešno uveljavljajo na mojstrskih delovnih mestih. V MTT bodo tudi v

prihodnje storili vse za nadaljnje izboljšanje mojstrskega kadra, da bi lahko zadostili velikim zahtevam v proizvodnji.

Zaključni obrat v Ljutomeru bo imel na površini 50000 m² 327 stavov.



Krajnja uprega z vozom listja — tudi znak jeseni, na glavni soboški ulici

ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT

Zakaj v Lendavi športno mrtvilo?

Trenutno so v Lendavi aktivne le sledeče športne panoge: nogomet, rokomet in namizni tenis. V namiznem tenisu je bilo več občinskih turnirjev ter en za prvenstvo Pomurja. Prav tako bo ekipa Partizana sodelovala v I. Pomurski ligi. Sahovsko društvo, ki je bilo v začetku leta ponovno ustanovljeno, je premalo aktivno, ker nima prostorov.

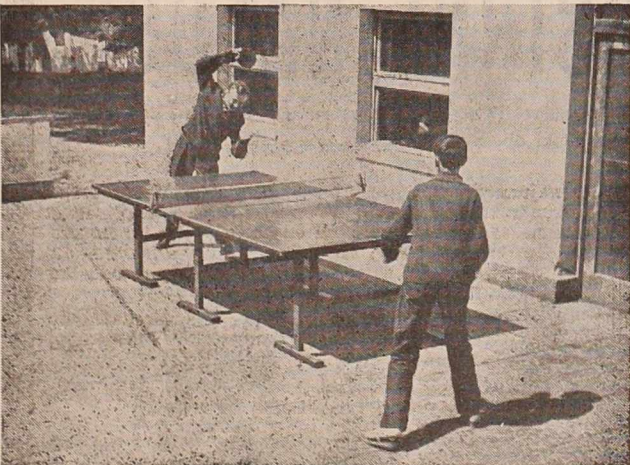
Kje pa so ostale lepe športne panoge? V Lendavi jih sploh ne poznamo. Kje je danes sport štev. 2 v Sloveniji — košarka, nadalje odbojka, da ne govorimo o atletiki, orodni telovadbi, judu itd.

Mladina želi imeti plesne vaje — kje jih naj priredi? Kje se naj sestaja, kje si naj ogleda kak televizijski prenos, kje naj odigra partijo šaha in podobno kot trenutno v gostilni, pri alkoholu in smrdljivem zraku. To je edini prostor.

Kje je temu vzrok? Delno v pomanjkanju organizatorjev in vodniškega kadra, glavni pa v pomanjkanju prostorov tako vadbeneh kakor družabnih. Težko je razumeti, da vodilni družbeni in politični organi premalo mislijo na to. Ali ni možnosti? V bivši menzi Nafta je precej neizkoriščene prostoro, ki bi se dali lepo preurediti v klubske za šah, televizijo, namizni tenis in bi se tako prostori TVD Partizan izkoriščali za zimsko vadbo.

Toda taka rešitev se zavrta z oddaljenostjo. Toda kegljači že sedem let trenirajo na kegljišču, ki je prav tako v teh prostorih. In če ne bo lovcem predalec njihov dom, ki ga gradijo za menzo in v katerem mislijo odpreti novo gostišče, potem nerjeto tudi športnikom ne bo predalec do njihovih prostorov. Očitno je torej posredi le nerazumevanje.

S. K.



V nedeljo so zažvela tudi tekmovalja z belo žogico

MM NOGOMETNA LIGA POMEMBEN USPHE GRAFIČARJA

V 9. kolu prvenstva MM nogometne lige je pripravil največje presenečenje soboški Grafičar, ki je nepričakovano, vendar zaslužen, premagal doslej neporaženo in najresnejšega kandidata za prvo mesto mariborskega Branika. Moštvu Radgone in Beltincev pa sta v pomurskem derbiju odnesli vsaka po eno točko. Tekma med lendavsko Nafto in Mejnikom iz Svedine pa ni bila odigrana, ker gostje iz Svedine niso prispeli v Lendavo baje zaradi okvare na vozilu.

GRAFIČAR : BRANIK 2:0 (2:0)

Moštvo Grafičarja je s pošteno vredno in hitro igro povsem nadgralo solidno ekipo iz Maribora ter zaslužen zmagalo. Zmagala Grafičarja pa je toliko pomembnejša, ker je to moštvo od 40. minute dalje igralo le z 10 igralci, ker je bil iz igre izključen Mažar. Moštvo Grafičarja je tokrat prikazalo doslej najlepšo igro v letošnji tekmovalni sezoni, za ta uspeh pa so zaslužni prav vsi igralci. Srečala golov sta bila Tinev in Marič. Tekmo je sodil Pavc iz Maribora. Moštvu sta nastopili v naslednjih postavah:

BRANIK: Pihler, Kresnik, Unteraier, Najberg, Kralj, Donko, Ruter, Marković, Kamenski, Kovše in Lepenik.

GRAFIČAR: Turner II, Gujman, Klement, Volč, Bagari, Turner I, Sapač, Tinev, Marič, Fljok in Mažar.

RADGONA : BELTINCI 1:1 (1:1)

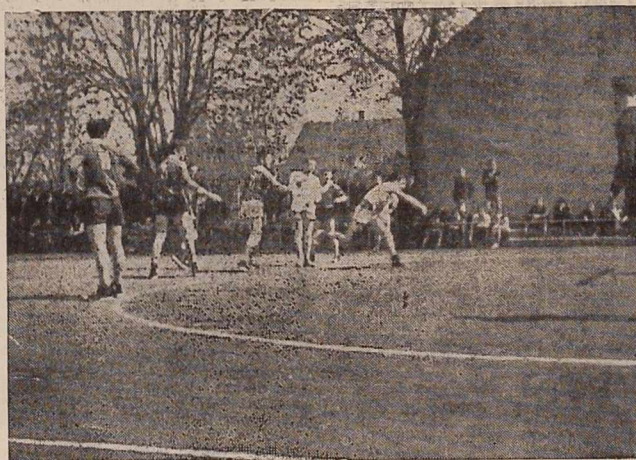
Igralci Radgone, ki so se prvič predstavili domači publiku v jesenskem delu tekmovalja, so zaigrali zelo borbeno in bi z malo več prirebnostjo lahko tudi zmagali. Nogometaši Beltincev so tokrat zaigrali slabše kot ponavadi. Medtem ko je bila igra v prvem polčasu v glavnem enakovredna, je bila Radgona boljše moštvo v drugem polčasu, posebno od 50 minut dalje, ko si je pri trenju z vratarjem domačih napadalec Beltincev zlomil nogo in so Beltinci igrali le z 10 igralci. Tekmo je sodil Svajcar iz Maribora.

BELTINCI: Hartman, Kouter, Vereš, Tkalec, Zadravec, Novak, Klepec, Fras, Puklavac (Horvat), Maroša in Raj.

RADGONA: Kraljič, Gaberc, Stefanec, Zmuderič (Kljun), Banfi, Skrobar I, Teodorovič, Kolarič, Smit, Kološa in Skrobar II.

STAJERSKA ROKOMETNA LIGA USPHE BELTINEC V VELENJU

V zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva v Stajerski rokometni ligi sta oba pomurska predstavnik Beltinci in Nafta gostovala na tujem in sicer Beltinci v Velenju, Nafta pa v Celju. Razveselili so tokrat Beltinci, ki so nepričakovano, vendar zaslužen, prinesli obe točki iz Velenja, medtem ko je bila Nafta v Celju poražena. S tem pa je bil jesenski del prvenstva v stajerski rokometni ligi končan, ostali sta le še preložitvi tekmi med Radečami in Beltinci ter Brežicami. Partizan Celje. Oba pomurska predstavnik sta ostala na dnu tabele in sicer se bosta morala v spomladanskem delu tekmovalja resneje poprijeti, če bosta hotela ostati v tej konkurenci.



Rokomet — posnetek s srečanja Beltinci : Rudar (Velenje)

RUDAR : BELTINCI 13:14

Rokometaši Beltincev, ki so predzadnji nedeljo utrpeli hud poraz na svojem igrišču, so tokrat zaigrali zopet dobro ter učinkovito, kar jim je tudi prineslo dve dragoceni točki. S tem pa so se otrešili zadnjega mesta na tabeli. Za Beltince so bili uspešni Sraj 4, Peterka 3, Balazic 3, Osterc 2 ter Vereš in Gruškovnjak po enega. Za uspeh so zaslužni prav vsi igralci, najboljši pa so bili Horvat, Sraj, Peterka in Balazic.

POMURSKA NAMIZNOTENISKA LIGA

V I. KOLU ZANIMIVE BORBE

Preteklo nedeljo se je pričel jesenski del tekmovalja v Pomurski namiznoteniški ligi, kjer nastopa 10 tekmovalnih ekip in sicer: Dijaški dom, Polet, Elan, ESS, SŠTV in Mura iz M. Sobote, ter Rakičan, Lendava, Radenci in Radgona. Ze v prvem kolu pa so se vodile zanimive borbe, čeprav so se končale brez večjih presenečenj. V prvem kolu so bili doseženi naslednji rezultati:

Dij. dom : Polet 5:1
Radenci : Elan 5:3
Radgona : ESS 3:5
Mura : SŠTV 5:2
Rakičan : Lendava 2:5

OBCINSKA NAMIZNOTENISKA LIGA M. SOBOTA

PRESENETILA BOGOJINA

V nedeljo je bilo na sporedu tudi I. kolo občinske namiznoteniške lige M. Sobota. V tem kolu je presenetilo moštvo Bogojine, ki je nepričakovano premagalo Pomurski tisk A, zanimivo pa je bilo tudi srečanje med Martjanci in Elanom B. V ostalem so se vsa srečanja končala z 5:0.

Rezultati I. kola:
Bogojina : Pom. tisk A 5:2
Martjanci : Elan B 3:5
Pom. tisk B : Puconci 5:0
Dijaški dom B : ESS 5:0
ESS B : Sloga 5:0

P. CELJE : NAFTA 26:15

Domačini so bili tehnično boljše moštvo in so zaslužen premagali zelo borbeno ekipo Nafta. Za Nafto so bili uspešni Hajdinjak 5, Stihec 5, Galic 2, Vesterbah 2 ter Ivanec enega. Najboljša pa sta bila Stihec in Hajdinjak.

Tabela :						
Celje	9	7	0	2	160:102	14
Radeče	8	6	0	2	168:120	12
Brežice	8	5	1	2	164:125	11
MTT Ilvarna	9	4	2	3	185:165	10
Drava	9	5	0	4	196:173	10
Partizan C.	8	3	3	2	125:123	9
Rudar V.	9	4	1	4	150:170	9
Beltinci	8	2	0	6	117:155	4
Nafta	9	2	0	7	108:210	4
Krmelj	9	1	1	7	119:156	3

Ob analizi TVD Partizan in ŠSD v občini Murska Sobota

Osnovni problem: kadri in finančna sredstva

Pred kratkim je bila v Murski Soboti razširjena seja Izvršnega odbora ObZTK M. Sobota, katere so se udeležili tudi predstavniki ŠSD in TVD Partizan. Na seji so analizirali trenutno stanje TVD Partizan in ŠSD, ki pa je prav malo razveseljivo, zlasti kar zadeva telesnovzgojno društvo.

Ze sama ugotovitev, da je od 23.000 mladih v občini vključeno v telesnovzgojno društva le 5.300 kaže, da je to več kot premalo in da bodo morala društva nujno poiskati privlačnejše metode dela, vabljevejša za mladi rod. Res je sicer, da je večina telesnovzgojnih društev krenila s prave poti na drugo in sicer v tem smislu, da so se začela ukvarjati z različnimi športnimi panogami in se z njimi vključila v tekmovalja. S tem pa so večja sredstva, so društva začela v opustili osnovno vadbo in ker so ta tekmovalja zahtevala precej težave, katerih rezultati pa se kažejo v nezadovoljivem stanju TVD Partizan. Nekatera društva so zopet ostala pri svojem ozkem gledanju na telesno kulturo in gojila samo osnovno vadbo, kar pa za mladino ni preveč privlačno. Ponekod pa je na delovanje TVD Partizan vplivalo tudi ustanavljanje šolskih športnih društev, kar velja zlasti za podeželje, pri čemer se je razcepljalo tako članstvo, kakor tudi telesnovzgojni delavci, katerih je že tako premalo.

Osnovni problem še vedno predstavljajo kadri in finančna sredstva, ki so tudi glavni vzrok za nezadovoljivo stanje TVD Partizan. Zato bo ta dva problema nujno rešiti, če hočemo, do bomo lahko kos nalogam, ki jih predvideva sedemletni perspektivni razvoj telesne kulture. Poleg tega pa bo treba igrati tudi pravilno delovanje ŠSD in TVD Partizan, tako da ne bodo eni drugih zavirali. Znanje je namreč, da so se ŠSD v

POLET IMA NAJBOLJŠE PIONIRJE IN PIONIRKE

Končan je bil tudi jesenski del tekmovalja v občinski rokometni ligi pionirjev in pionirke M. Sobota. V občinski ligi pionirjev je v jesenskem delu tekmovalja nastopalo 5 ekip, medtem ko je liga pionirke štela le 3 ekipe. V obeh ligah pa so zaslužen zmagali pionirji in pionirke Poleta iz Osnovne šole II v M. Soboti, ki so vsa srečanja odločili v svojo korist in tako ostali edini neporaženi. Lanskoletni občinski pionirski prvak Mladost iz Osnovne šole I v M. Soboti je tokrat startal nekoliko slabše in pristal le na tretjem mestu, medtem ko pionirke sploh niso tekmovala. Preseneča pa dobra uvrstitev tekmovalcev Pionirja

jenseskem delu tekmovanja nastopalo 5 ekip, medtem ko je lliga pionirsk štela le 3 ekipe. V obeh ligah pa so zasluženo zmagali pionirji in pionirke Poleta iz Osnovne šole I v M. Soboti, ki so vsa sestanja dosegli v svojo korist in tako šteli edini pionirski prvak. Mladost iz Osnovne šole I v M. Soboti je tokrat startal nekoliko slabše in pristal le na tretjem mestu, medtem ko pionirke sploh niso tekmovale. Preseneča pa dober uvrstitev tekmovalcev Pionirja	Tabeli jensksega dela
	Pionirji
Polet (M. S.)	4 4 0 0 58:13
Pionir (Bak.)	4 3 0 1 68:28
Mladost (M. S.)	4 2 0 2 35:24
Cankova	3 0 0 3 10:50
Tišina	3 0 0 3 10:66
Zaostala tekma jensksega dela med Cankovo in Tišino pa bo odigrana v spomladanskem delu.	
	Pionirke
Polet (M. S.)	2 2 0 0 13:3
Pionir (Bak.)	2 1 0 1 27:5
Tišina	2 0 0 2 3:35

ŠPORTNI DROBIŽ IZ RAKIČANA

SPORTNI DAN — PRVIČ NA NOVO STADIONU: Prejšnjo sredo so imeli dijak na Kmetijski srednji šoli v Rakičanu prvi letošnji športni dan in obenem prvi športni dan na novozgrajenem športnem stadionu. To je bila vsekakor velika senzacija za dijakke, kar priča tudi nekaj doseženih dobrih rezultatov v lahki atletiki in tudi v ostalih športnih disciplinah. Tekmovali so skoraj vsi dijaki, doseženi rezultati pa so naslednji:

Lahka atletika: moški: tek 100 m: Emil Stumf, 11,9; suvanje krogle: Polde Toplak — 14 metrov; skok v višino: Urh Jože in Karel Nemec — 140 cm.

Zenske: tek 60 m: Helena Vrečič — 9,04 suvanje krogle: Ida Stiblar — 8,55 m; skok v daljino: Gizela Vinkovič — 3,50 m; skok v višino: Marija Kováč in Anica Mertuk — 105 cm.

Na mednarodnem tekmovalju v košarki je zasedel prvo mesto 4. razred, v nogometu pa 3.5 razred. Na rokometnem prvenstvu

KOROŠKI PEVCI V POMURJU

V nedeljo prispejo v Gornjo Radgono pevci združenih pevskih zborov iz okolice Celovca. Goste bo sprejela tudi predsednica občinske skupščine. S pevci bo verjetno prispel tudi predsednik zveze prosvetnih društev na Koroškem dr. Franci Zwitter.

PROSLAVA II. ZASEDANJA AVNOJ V RADGONI

Tudi v radgonski občini bodo slovesno proslavili obletnico drugega zasedanja AVNOJ. Osrednja proslava bo ob otvoritvi nove šolske telovadnice v Radencih, proslave pa bodo tudi po vseh večjih krajih občine.



Serdiški breg je le od severne strani porastel s smrekami, drugače pa z listavci, ki zaradi talnih razmer ne rastejo več kot 15 let in dajejo le vejino. Zato so se že pred tremi leti odločili na revirnem gozdarskem obratu, da prično

s pogozdovanjem bora. Prvi poskusi so se pokazali kot uspešni, zato so tudi letošnjo jesen zasadili precej borovih sadik.

Na sliki: delavci gozdarskega obrata — foto: S. Kopeš

Tedenski koledar

Petek, 8. novembra — Bogomir
Sobota, 9. novembra — Nevenka
Nedelja, 10. novembra — Andrej
Ponedeljek, 11. novembra — Martin
Torek, 12. novembra — Emil
Sreda, 13. novembra — Stanislav
Četrtek, 14. novembra — Borislav

Zdravstvena dežurna služba

8. novembra — dr. Lopert
9. novembra — dr. Gregorčeva
10. novembra — dr. Gruškovnjak
11. novembra — dr. Gruškovnjak
12. novembra — dr. Rousova
13. novembra — dr. Gregorčeva
14. novembra — dr. Gruškovnjak

KINO

MURSKA SOBOTA — od 8. do 10. novembra ameriški barvni kinemaskopski film: »Napad ob zori«. 11. in 12. novembra angleški film: »V soboto zvečer, v nedeljo jutraj«. 13. in 14. novembra ruski barvni film: »Slepi muzikanti«.
SLATINA RADENCI — 9. in 10. novembra ameriški barvni film: »Poseben nasmeš«. 14. novembra ameriški film: »Golo mesto«. KRIZEVCI pri LJUT. — 9. in 10. novembra jugoslovanski film: »Kočija sanj«. 13. novembra ameriški film: »Tom kot Robinzon«.
VIDEM ob SCAV. — 9. in 10. nov. francoski film: »Taksi in prikolic«.
VELIKA POLANA — 9. in 10. novembra francoski film: »SOS, Radio taksi«.
SALOVI — 9. in 10. novembra italijanski kinemaskopski film: »Kako lepo je živeti«.

»AGROSERVIS« M. SOBOTA obvešča vse lastnike motornih vozil, da bodo tehnični pregledi do nadaljnjega vsak ponedeljek, sredi in petek od 8. do 12. ure. Opozorjamo lastnike motornih vozil, da si naj poskrbijo pri svojih Občinskih skupščinah tehnične kartone, v kolikor so prejšnji že popolnjeni. D-987

PODJETJE »AGROSERVIS«
Murska Sobota, sprejme takoj v službo

2 KVALIFICIRANA ALI PRIUČENA KOVINOŠTRUGARJA Z NEKAJ PRAKSE, vojaščine prosta. Prijavijo se lahko tudi osebe, ki imajo veselje pri delu v kovinskih predelovalnih podjetjih. Pismene ponudbe sprejema uprava podjetja, interesenti pa se lahko tudi osebno zglasijo. D-972

POKRAJINSKI MUZEJ M. SOBOTA vabi na otvoritev razstave Društva mariborskih umetnikov, ki bo odprta do 15. novembra v prostorih Pokrajinskega muzeja v M. Soboti, v okviru Mariborske kulturne revije. D-1511

KONJENIŠKI KLUB MARIBOR — KAMNICA 54, razpisuje JAVNO DRAŽBO težkih vozniš konj in vozov na gume
Javna dražba bo 10. novembra 1963 ob 9. uri za družbeni sektor in za privlačni sektor ob 10. uri, na Upravi Konjeniškega kluba v Kamnici 54. D-986

UGODEN ZASLUŽEK
pri zbiranju novih naročnikov Pomurskega vestnika v Murski Soboti nudimo. Zlasti primerno za dijake. Oglasite se v uredništvu Pomurskega vestnika.

PREKLIC
Podpisani Rudolf Pintarič iz Radovca št. 40, preključim vse nesrečne besede, ki sem jih izrekel zoper Antona Čor iz Poznanovca št. 33 in se mu zahvaljujem, da je odstopil od nadaljnjega postopka. D-990

»EMONA« Mesna industrija ZALOG - Ljubljana
takoj sprejme

več fantov krepkih in zdravih, vojaščine prostih, ki imajo veselje za priučitev v mesni industriji

Predstavite se osebno v upravi podjetja Stanovanj nimamo, vendar jih je možno dobiti v neposredni okolici.

otroci, se včasih razjezi in reče: »Čakaj, da oče pride domov!« In kadar idealni mož pride domov, ima isto vlogo kot sodnik Vrhovnega sodišča, ker mora poslušati obe strani. Razume se, da se mora največkrat pridružiti otrokom. Zato je žena pogosto razočarana in jezna, toda kaj naj stori. Kot idealen oče ne more dovoliti, da otroci slabo mislijo o njem.

Kot popoln mož sem često lahko opozoril na napake, ki jih je delala rodbina moje žene. Včasih se ji je zdelo, da so kritike bile krivične, a sem ji pojasnil, da je ona zaslepljena z rodbinsko ljubeznijo in ne vidi njihovih slabosti, kar pa ne velja za mene. In po tem mi je bila hvaležna.

Če je mož idealen doma, mora biti tudi v družbi. Na raznih sprejemih moram dvoriti drugim damam. Zato mi je žena često očitala, da sem njej poklonil manj pozornosti, kot drugim. Če sem jaz idealen mož, ona ne sme biti sebična. Verjetno ogromna večina žena, s katerimi se srečujem na sprejemih, nima idealnih mož in zato uživajo ob mojih prijetnih besedah in blaženem nasmehu.

Nekateri ljudje mislijo, da mora idealni mož pomagati svoji ženi pri delu, urejevati vrtni, odnašati smeti, čistiti kleti, popravljati stireho itd. To je neumnost. Kralji ne urejajo vrtov, predsedniki republik ne čistijo snega, predsedniki vlad ne perejo svojih avtomobilov. Če ste idealni soprog, morate vztrajati na svojem dostojanstvu in pokazati avtoriteto. Naj take umazane posle opravljajo ljudje, ki niso popolni.

Če ste poročeni z idealnim možem, ste verjetno v svojem možu spoznali vse te značilnosti, ki sem jih našel. Če pa niste, priznajte, da vam je žal, ker niste poročeni z menoj?

ELMA SE PREDSTAVLJA BRALCEM...

Slovenija do konca druge svetovne vojne ni imela elektroindustrije. Ena glavnih nalog povojne izgradnje je zato bila: izgradnja domače elektroindustrije, katere bo zalagala domače tržišče z elektroinstalacijskim materialom in transformatorji.

Zato je bila leta 1948 osnovana ELMA — tovarna elektromateriala s sedežem v Črnučah pri Ljubljani.

Začetki podjetja so bili kajpada skromni. Prva stikala — seveda v klasični izvedbi — so bila izdelana leta 1950. Od tega leta naprej pa zaznamujejo v podjetju nagel porast proizvodnje. Nepristano in hitro osvajajo nove proizvode. Med prvimi izdelki serijske izdelave so bili dvopolni vtiči, natičala, bananski vtiči, kovinski in bakelitni okovi.

Največji vzpon podjetja pa se je pričel leta 1958. V tem jubilejnim letu je delovni kolektiv ELME osvojil proizvodnjo MIKRO instalacijskega materiala in ga začel tudi serijsko proizvajati — prvi v Jugoslaviji. Plod večletnega dela po-zrtvovalnih delavcev ELME je bil tako kronan z uspehom. Mikro stikala so bili proizvodi, katere je potrošnik že dolgo pričakoval in jih pričel z zaupanjem tudi kupovati. Dokaz temu je proizvodnja ELME, ki pošlje na tržišče letno na milijone teh stikal.

Delovni kolektiv ELME pa še vedno ni bil zadovoljen s temi uspehi. Zavedajoč se potrebe po ustvarjanju deviznih sredstev je začel iskati možnosti za plasiranje svojih izdelkov na zunanjem trgu. Tudi to prizadevanje je bilo kronano z uspehom; sedaj že lahko naštejejo v podjetju 10 držav, v katere so začeli izvažati svoje izdelke — izdelke države, ki je do leta 1950 sama uvažala večino tega materiala. Potekajo pa že tudi razgovori s predstavniki novih držav, v katere namerava podjetje izvoziti večje količine svojih izdelkov.

S temi nekaj vrsticami se predstavljamo bralcem našega lista delovni kolektiv Tovarne elektromateriala



LJUBLJANA — ČRNUČE

Z OBRATOM V LENDAVI

Kaj več pa vam naj povedo njeni izdelki, katere že lahko najdemo v vsakem mestu in v vsaki hiši širom po naši domovini, pa tudi v mnogih krajih drugih držav.

Z nekaterimi interesantnimi izdelki ELME pa bomo naše bralce seznanili v prihodnjih številkah.

KOMUNALNA BANKA MURSKA SOBOTA

obvešča vlagatelje, da so bile na svetovni dan varčevanja izzrebane naslednje številke hranilnih knjižic:

št. 415/2, 376/2, 97/2 — M. Soboti
št. 1531, — Lendava
št. 85891 — Ljutomer
št. 305 — Gornja Radgona

Izzrebane številke so nagrajene s po 5000 din. Nagradence prosimo, da se zglasijo pri pristojni poslovni enoti banke, da se jim bodo zneski vpisali v hranilno knjižico.

Nadalje obveščamo vlagatelje in vse občane, da je Komunalna banka sklenila sporazum z Zavarovalnico v Murski Soboti, tako da so od 1. 11. — 1963. vlagatelji zavarovani za slučaj nezgodne smrti in za slučaj invalidnosti, in sicer za slučaj smrti za 100.000 dinarjev in za slučaj nezgode invalidnosti za 200.000 dinarjev. Zavarovanci pa so le tisti vlagatelji, ki imajo vloge na vpogled nad 100.000 dinarjev in tisti vlagatelji, ki imajo vezane vloge nad 1 leto in to najmanj 25.000 dinarjev. Za vezane vloge nudi komunalna banka poleg tega še 6 odst. obresti.

Poslužujte se ugodnosti, ki Vam jih nudi Vaš denarni zavod in vlagajte prihranke samo pri Komunalni banki v Murski Soboti in njenih poslovnih enotah v Gornji Radgoni, Ljutomeru in Lendavi.

Komisija za sprejem in odpovedi delovnega razmerja pri DS Kmetijskega gospodarstva Kranj razpisuje sledeča prosta delovna mesta:

2 samska živinorejca — vajena ročne molže
za obrat Šenčur
1 gozdnega delavca za obrat Jezersko

Pogoji: Stanovanje in hrana zagotovljena na obratu. Selitvene stroške na delovno mesto plača podjetje. Osební dohodek po pravilniku podjetja
Pismene ponudbe sprejema personalni oddelek uprave v Kranju, cesta JLA 2.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

MARIJE SEDONJA IZ RAKIČANA

se najpristrčneje zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu spremljali na zadnji poti, darovali vence in cvetje ter izrazili sožalje. Iskrena hvala dr. Rousovi in primariju dr. Vrhnjaku in dežurni bolničarki kirurškega oddelka Splošne bolnišnice v M. Soboti.

Posebna hvala sind. podružnici LPP, montažnemu oddelku, KG Rakičan ter delavcem v KG Tešanovcih, hvala tudi duhovnikom in pevskega zboru.

Rakičan, 3. nov. 1963.

Zalujoči: sinovi, hči z družinami in sestra

Nesreče — nezgode — nesreče

Z MOTORJEM V AVTO

Težja prometna nesreča se je pripetila 28. oktobra na Lendavski cesti v Murski Soboti. Osební avto AM društva — vozil ga je tečajnik Anton Janša iz Puconec — je nenadoma ustavil ob že parkiranim avtomobilu, s tem je zavzel precej cestišča. Za njim je prišel avtomobilist Karel Bežek, ki se je zaletel v stojči avto AMD, ker ni pazil na cesto pred sabo. Motoristu je namreč v tistem trenutku nagajal motor. Materialne škode je za 12.000 dinarjev, motorist pa je dobil težjo telesno poškodbo.

NESREČA TERJALA SMRTO ŽRTEV

Prometna nesreča, ki je terjala smrtno žrtev, se je dogodila 1. novembra na cesti III. reda M. Soboti — Rakičan. Iz smeri M. Soboti proti Rakičanu sta šli omenjena dne Marjeta Sedonja in Ana Serec, obe iz Rakičana. Za njima je z mopedom pripeljal Stefan Celec iz M. Soboti. Prehiteti bi ju moral v blagem ovinku, vendar je Celec zapeljal med njiju. M. Sedonja je padla na levo, po cestišču, Ana Serec pa v desni jarek. Pri tem je M. Sedonja dobila hude telesne poškodbe, katerim je kmalu za tem podlegla v soboški bolnišnici.

DIJAKI SŠTV NA POHODU

Dijaki Srednje šole za telesno vzgojo v Murski Soboti so ob dnevu mrtvih organizirali »Lakov pohod«. Dve skupini deklet in fantov sta v petek krenili peš iz Murske Soboti v Ptuj, kamor sta prispeli v nedeljo. Med potjo so dijaki in dijakinje obiskali številne grobove padlih borcev NOV in spominjske plošče ter položili vence in cvetje na njih. Dekleta in fantje so navezali stike z mladinkami in mladinci vasi in krajev, skozi katere jih je vodila pot proti Ptuj.

V Ptuj so se v nedeljo zjutraj priključili skupini desetih deklet in fantov, ki so sem prišli peš, še ostali dijaki SŠTV, ki so iz Murske Soboti prispeli z vlakom. Vsi skupaj so potem obiskali ptujski muzej, Lakov spomenik in druge znamenitosti mesta.

Pohod je uspel in dijaki bodo podobnih akcij v prihodnje organizirali še več.

POPRAVEK

V 43. številki Pomurskega vestnika smo v članku »Se več skrbi je potrebno«, pomotoma objavili, da je za ureditev balkona komisija TOD dodelila nagrado Marji Hujs, Cvetkova ul. št. 24. Nagrada je namreč dobila Terezija Vrečič, ki stanuje v isti hiši.

MOPEDIST IN KOLEŠAR

30. oktobra ob 13.30 se je pripetila lažja prometna nesreča na cesti četrtega reda v Markišavcih. Mopedist Ernest Kozar iz Pečarovec je vozil v križišče cest Puconci — Polana po levi strani in zadel s pedalom nasproti vozečega Aleksandra Čarnija iz Murske Soboti. Materialne škode na obeh vozilih je za okrog 3.000 dinarjev; Čarni pa ima lažje poškodovano levo nogo.

ELEKTRO MARIBOR obvešča prebivalstvo vasi ob daljnovodu 35 kV M. Soboti — Mačkovci, da bo daljnovod od ponedeljka 11. t. m. da

K SREČI — VSE SREČNO KONČANO

31. oktobra ob 16.30 se je pripetila prometna nesreča v M. Soboti na Lendavski cesti. Omenjenega dne je voznik osebnega avtomobila Štefan Hujs iz Beltincev na Lendavski cesti zavijal v levo. Za njim je prišel avtomobilist Oton Ratkaj iz Andrejce in ga hotel prehiteti pravilno po desni strani. Zadel je smerokaz osebnega avtomobila in ga odtrgal. Materialna škoda je minimalna, telesnih poškodb ni bilo.

Ije pod napetostjo. Vsako približevanje tokovodnikom je smrtno nevarno.

Elektro Maribor

VELIKA POLANA

Polanski pionirji so počastili spomin žrtv NOB dan pred Dnevom mrtvih. Vsa šola se je zbrala pred spomenikom žrtv okupatorjevega nasilja.

Zalno svečanost je začela predsednica šol. aktivna ZMS, žalni govor pa je imela tajnica iste organizacije. Nato je vsak razred položil na spomenik po en venci, malčki iz I. razreda pa številne šopke jesenskega cvetja. Pevski zbor je odpel nekaj pesmi, vmes pa so člani recitatorske skupine deklamirali. Na dan mrtvih so na večer osvetlili spomenik številne svečke, ki so jih v ta namen prinesli pionirji.

Soboška KRONIKA

DAROVALCI KRVI

na Transfuzijski postaji M. Soboti od 21. okt. do 2. nov. 1963
Marija Zelko — osmič iz Dobrovnika, Lina Frumen — desetič iz Aleksander Ribičnikar tretjič, Gileza Pozvek — tretjič vsi iz Murske Soboti, Elizabeta Furjan iz Genterovec, Ludvik Jonaš — sedmič iz Hodoša, Ludvik Kuplen — štirinajsti iz Prosečke vasi, Vera Gomboc, Marija Lazar, Kristina Vlač, Katarina Skrllec, Katica Tratnjek, Vilma Kerec, Terezija Vučina — osmič, Anica Celec, Jožica Bežan, Terezija Avguštin, Marjeta Glanc, Neža Casar, Rozika Kuzmič, Barica Oslaj, Baranja Geza, Marija Zdravec, Jože Rubin — tretjič, Jolanka Jonaš, Emilija Hadžić, Marija Flisar, Drago Vinko, Anton Breznik, Gusti Skrabar, Mirko Horvat — vsi iz Tovarni »Mura« iz Murske Soboti, Janez Jerič — desetič, Marija Rajnar — drugič, oba iz Bakovec, Stefan Lovenjak — sedmič iz Poznanovca, Terezija Pavel — četrti, Kristina Zekš — tretjič, Anica Novak — tretjič, vsi iz soboške bolnišnice.

V imenu bolnikov se vsem krvodajalcem najlepše zahvaljuje za podarjeno kri Transfuzijska postaja v Murski Soboti.

Art Buchwald

Problemi vzornega moža

Neprijetno mi je to reči, toda jaz sem zares vzoren soprog. Ne želim se hvaliti, toda reči moram, da ima vzorni mož ob boga dan talent in zato se človek narodi s tem talentom ali pa brez njega. Vzoren soprog je takšen mož, ki je sposoben videti napake svoje žene, jih popravljati, če so popravke potrebne in da jo opozori na vse tisto, kar počenja slabega.

Zakonski svetovalci vam bodo rekli, da je najsmrečnejša tista zakonska kombinacija, v kateri je en zakonec popoln, a drugi ne. Najčestje prihaja do nesloge v tistih zakonih, kjer sta oba zakonca vzorna — kar je bolj redko — ali pa oba nepopolna — kar je mnogo čestje. Jaz sem bil srečen, ker sem našel nepopolno ženo in rezultat tega je, da sva srečen par.

Ni pa lahko biti idealen mož. Zaradi tega namreč morate imeti vedno prav, kar pa ni prijetno, ker morate ženo vedno opozarjati na njene napake, čeprav ona uživa v tem. Res je, da včasih tudi reče: »Ko bi vsaj enkrat imela prav! Napravi mi to zadovoljstvo!«

Tudi jaz bi želel, da ima včasih ona prav, toda kaj morem za to, če nima. Menim da ne bi bilo lepo, če bi se pretvarjal in ji dejal, da ima prav. Kako bi v takem slučaju mogla žena spoštovati svojega moža, če on nima prav?

Dovolite mi, da navedem vsaj nekaj problemov, s katerimi se vsakodnevno srečuje idealni soprog. Žena, ki je ves dan z

Cariniki v Šentliju pošteno zagodli grškim tihotapcem

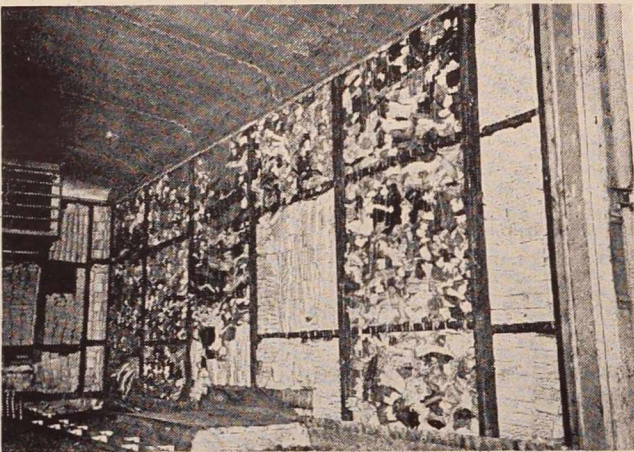
Za nad 38 milijonov dinarjev tihotapskega blaga v dveh »praznih« kamionih — hladilnikih Pod stenami hladilnika se je pojavila pravcata samopostrežna trgovina Lesene kline so zagodili med vzmeti zadnjega kolesa, da bi ustvarili videz praznega vozila Tokrat niso imeli sreče Zaplenili so jim hladilnik, vse tihotapsko blago in izrekli vsem štirim skupaj denarno kazen v višini 10 milijonov dinarjev.

Dva carinika izpostave mariborske carinarnice v Šentliju v Slovenskih goricah nista 26. oktobra niti najmanj slutila, da sta prišla na sled eni največjih tihotapskih afer, ko so se na meji pojavili 4 grški državljani z dvema kamionoma hladilnikoma. Eden od kamionov je prihajal z Dunaja, drugi pa iz Münchena. Grški državljani Panayotis Characas, Apostolitis Sofoklis, Auris Antonius in Wais Constantinos so letos že večkrat prekoricali mejo ter so se vedno normalno obnašali. Tokrat pa so bili nervozni in so se zelo čudno obnašali, tako da so vzbudili pozornost obeh službujočih carinikov.

Najprej sta se lotila normalnega pregleda in na splošno presenečenje ugotovila, da so grški državljani postajali vedno bolj nemirni ter izmenjavali poglede, ki so jima dali rahlo slutiti, da z njimi nekaj ni v redu. Potniki so prihajali, da vozijo prazna hladilnika in da poleg osebne garderobe imajo vsak le po dve novi nayeon srajci. Oba voza sta bila videti prazna, ter sta se dvignila v višino.

Kljub temu sta se odločila za temeljitiji pregled in določila naj oboja kamiona — hladilnika postavijo za stavbo na prostor, ki je določen za take preglede. Odvila sta nekaj vijakov, notranjost hladilnika in ugotovila, da notranjost sten ni prazna. Zaradi noči sta delo prekinila in ga nadaljevala naslednje jutro, ko se jima je pridružil še več carinikov. Na njihovo presenečenje so odkrili v enem od hladilnikov pravcato samopostrežno trgovino tihotapskega blaga. Tudi v drugem hladilniku so tihotapci skrili blago, ki so ga nameravali tihotapiti v našo državo. Mislili so, da se jim bo to posrečilo kot pri nemški in avstrijski carini. Tokrat pa niso i-

meli sreče in so jim mariborski cariniki v Šentliju pošteno zagodli. V skritih prostorih obeh hladilnikov so našli 151.891 zadr, 29.363 nožev in 5.000 kovinskih verižic za nože v skupni vrednosti 28 milijonov 649.000 din. Dejanska vrednost tega blaga pa je še večja, ker so upoštevali le cene, ki so predvidene v carinskih tarifah.



Na »goraj« goraj: iz stene hladilnika so odstranili izolacijsko maso in v prazen prostor vgradili tihotapsko blago. Toda — načrt so jim preprečili budni cariniki

Samo nožev je bilo nad tisoč kilogramov, medtem ko bi skupna dolžina zadr znasala nad 25 km. Carinski organi so imeli polne roke dela, da so vse blago pregledali in ga sortirali. To ni čudno, saj so tihotapci priznali, da so tri dni polnili oboja hladilnika z blagom in ju pripravljali za prihod v Jugoslavijo. Podrobnejši pregled je po-

kazal, da sta bila oboja hladilnika videti prazna predvsem zaradi tega, ker so zagodili lesene kline med vzmeti zadnjega kolesa.

Mariborska carinarnica je zoper grške državljane uvedla administrativno-kazenski postopek in ugotovila njihovo krivdno. Vsi so priznali, da so blago pritihovali v našo državo, vendar so zatrjevali, da ga niso nameravali razpečati v naši državi, temveč v Turčiji. Ta razgovor pa je le malo verjeten, ker bi v tem primeru lahko plačali minimalno cestno takso ter si prehranili sedanje nevspečnosti. Vsi skupaj so bili kaznovani z 10 milijoni dinarjev kazni, z zaplenbo enega od hladilnikov, v katerem je bilo največ skritega blaga ter z zaplenbo celotnega tihotapskega blaga. Ker niso imeli denarja za plačilo denarne kazni, so jim le-to spremenili v zaporno kazen.

Zaplenjeni kamion — hladilnik je last grškega državljanca Panayotisa iz Aten, ki v prihodnje verjetno ne bo več tvegati tako obsežnega tihotapljenja na naši meji. Izrečena kazen pa bo tudi opozorilo vsem tistim, ki bi tudi prišli na podobno misel z namenom, da bi si na protizakonit način pridobili finančna sredstva. Za tihotapski prostor so v enem od hladilnikov uporabili notranjost stene hladilnika. Iz te stene so odstranili izolacijsko maso in v prazen prostor vgradili tihotapsko blago.



»Ribiški piknik«? Tekmovanje? Ali »slučajno srečanje ribičev«? Karkoli že je — je ob gramoznici za kanalom pri M. Soboti (foto: D. Beloglavec)

VELIKA KATASTROFA V SEVERNI ITALIJI

GORA TOC SE JE ZRUŠILA

ZE NEKAJ CASA JE PLAZ DRSEL 40 CM NA DAN — NA NEVARNOST SO OPOZARJALI ZE VEČ KOT DVE LETI — ČASOPISJE OBSOJA MONOPOLISTE: »MNOŽIČEN UMOR!« OKOLI 3.000 LJUDI NASLO SMRT V SOTESKI VAIONT.

Ze leta 1958, ko so začeli prva dela za izgraditev jez, je posebna komisija ugotavljala možnost zemeljskih usadov. Toda njena opozorila so preslišali, kakor so preslišali številna druga opozorila in glasove prebivalcev ob umetnem jezeru, ki je bilo dolgo okoli 7 km in široko kakšnih 400 metrov. Sam jez je debel pet metrov, visok pa 265 metrov; približno tolikšna je bila tudi globina jezera. V umetnem jezeru je bila torej skoraj milijarda kubičnih metrov vode.

Družba Enel-Sade, ki je gradila jez, je sicer preračunala možnost vodnega pritiska in tako ugotavljajo tudi zdaj po nesreči, da je konstrukcija jez, držala, saj se je jez orušil samo pri vrhu. Vendar pa nihče ni resno upošteval nevarnost plazovitega terena gore Toc, ki se dviga tik nad jezerom v višini 1821 metrov. Za pred leti so se s strmine gore vdrla večje in manjše količine zemlje, a pričakovati je bilo, da se bo kdaj v prihodnje sprožila večja količina zemeljskega plaz, in se zrušila v jezero.

Približno dva meseca so prebivalci v okolici jezera opozarjali na nevarnost plaz, saj so ugotovili, da se večje količine zemlje premikajo s strmine z nagljo 40 cm na dan. Toda strokovnjaki so zavračali vsa opozorila s trditvijo, da se plaz ne bo zrušil pred sredino novembra. Toda kljub temu, da je bilo komaj dva meseca časa, se ni nihče zmenil, da bi e-valuinal ogroženo prebivalstvo. Vendar so se strokovnjaki ušli. V noči med 9. in 10. oktobrom se je z gore Toc zrušil plaz, širok kakšnih 1800 metrov. Leva stranica plaz, je visoka 800 metrov, desna pa za polovico krajša. Vsa ta gmota zemlje, skalovja in dreves je tresčila v jezero in spodrinila vodo, ki je z velikanskim pljuskom udarila v dve smeri: proti naseljem na nasprotnem bregu jezera in proti jez. Vodni pljus je bil visok kakšnih dve sto metrov in je v prvem naletu enostavno splahnul naselja Spesso, Pinella in San Martino, deloma pa je zajel tudi naselji Erto in Casso. Ko je voda ob udarcu ob nasprotni breg spet stekla nazaj proti jezeru, je odnesla s seboj cela naselja. Ker pa v jezerski kotanji zanjo ni bilo prostora, se je voda pridružil prvemu valu in vdrla čez jez in poplavlila naselja Rivalta, Villanova, Fae, Codistavo, Malcom, Castelvazzo in mesteca Longarone ter pustošila dalje proti mestu Belluno ob reki Plavi vse do naselja Ponte nelle Alpi, kjer se je šele nekoliko utišala.

Vodna sila je presenetila večino ljudi še v posteljah, pa tudi tisti, ki so bili še pokonci, se niso utegnili rešiti. Samo tu in tam je uspelo kakšni skupini, da se je rešila na obronke okoliških hribov in se tako umaknila pobsenim valovom. Prav zaradi tega pa cenijo, da je v dolini Vaiont našlo smrt okoli tri tisoč prebivalcev.

Z vseh koncev sveta, predvsem pa v Italiji sami, pošiljajo pomoč ponesrečencem. Toda tu je težko

kaj pomagati zdaj, ko je večina prebivalstva mrtva. Samo tolažba preživelim ni dovolj. Dosti bolj mučen je občutek, da bi bili nesrečo lahko preprečili, a je niso. Hrup vode se je pomiril, a ostala je neizmerna puščoba in široke naplavine, ki so pod seboj pokopale še tisto, česar voda ni odnesla. Toda vihar v Italiji se ni polegel, temveč še vedno narašča. Časopisje se je na široko razpisalo o malomarnosti graditeljev in odgovornih, posebej pa še o tem, da so vse merodajne pravčasno opozorili na nevarnost, a tisti niso storili ničesar.

Morda je res, da je usodni pospešek plaz, prizadel potres, ki so ga iste noči zabeležili v Baslu in bi naj imel svoj epicenter 378 km južno. To bi bilo nekako v skladu z lego jez. Morda pa so seizmografi zabeležili tudi samo udarec plaz, O vsem tem bomo slišali v prihodnjih dneh, ko bodo strokovne ekipe natanko raziskale ves potek nesreče. Najsi je seizmograf zabeležil to ali ono, v sredi vsega sveta smo znova začutili utrip človeških vezi in občutje sočutja. V Italiji sami pa bo vihar ogorčenja razčistil marsikaj, česar poprej vladni krogi niso mogli razčistiti. Toda mar je za to res potrebna cena tolikih človeških žrtve?



Gora Toc se je zrušila v jezero, voda se je razlila čez jez, razdejala dolino Vaiont in pokopala na tisoče ljudi

DROBNE ZANIMIVOSTI

300 MILIJONOV LAČNIH

Po statističnih podatkih na svetu še okrog 300 milijonov ljudi gladije. Zato se še v raznih predelih sveta organizirajo obširne akcije za boj proti lakoti. S temi akcijami se zbirajo večja sredstva, ki bi naj omilila to najhujšo bolelost dobnega človestva, ki ob sanjah na poltu v veselje nimajo niti toliko razpoložljivih sredstev, da bi se lahko prehranilo.

VRNITEV V ŽIVLJENJE

Sovjetski slikar Sergej Grigorjev se lahko zahvali srečnemu ozromu boljše rečeno nesrečnemu naključju, da se je odločil za slikarski poklic. Ko je bil star devet let, je izmenjal oslepel. Po dveh letih je zdravnikom le uspelo, da so mu vrnil vid. Deček je spet lahko videl svet v vseh njegovih barvah. Ta dogodek je slikar tudi upodobil na platnu. Delo je imenoval »Vrnitev v življenje«.

RAZUME KOKOŠJI JEZIK

Dr. Baumer, zdravnik iz okoličice Kölna, ki mu je konjiček perutinarstvo, popolnoma resno trdi, da razume »jezik« kokoši in petelinov. To kar je za druge običajno kokodakanje ali kikirikanje, je za njega sporazumevanje. Vse te glasove dr. Baumer snema na magnetofonski trak, potem jih proučuje in ureja, da bi se lahko tudi drugi naučili kokošjega jezika.

PRIZNANJE ŽENAM

Ameriška vlada je sklenila podeliti ženam kozmonavtov posebna priznanja. Do te odločitve je prišla zato, ker je ugotovila, da imajo tudi žene velike zasluge pri podvigih njihovih mož.

ŽENA IN STEKLENICE

V Avstraliji in sploh med potniki, ki potujejo po morju, je zelo priljubljeno metanje steklenic s sporočili. Take steklenice običajno preplujejo velik del sveta in jih najdejo popolnoma na drugem koncu. Navadno se med najditelji in pošiljatelji sklenejo tudi prijateljske vezi. Pa ne samo to, kot kažejo primeri: na ta način si je nek Avstralski mladenič celo našel ženo v daljnji Irski.

SREDIŠČE POTRESA

MED 3 IN 10 KM

Izredno redko se zgodi, da bi bilo središče potresa v središču naselja, kakor se je to zgodilo v Skopju. Zaključujejo, da je bilo žarišče potresa plitvo, nekatere na globlino med 3 in 10 km. Če bi bilo žarišče globlje, bi rušilni valovi zajeli vedjo površino, toda njihova rušilna moč bi bila znatno manjša.

MODA SAMOSEŽIGANJA

Po vzgledu južnovietnamskih budističnih svečnikov, ki so se v protest proti preganjanjem katoliškega Dien Diemovega režima na sajgongskih ulicah polivali z bencinom in sežigali, se je tudi budistična nuna iz Seula (Južna Koreja) polila z bencinom in hotela sežgati. V zadnjem trenutku ji je neka ženska izrgala iz rok vžigalico. Nuna je s tem hotela protestirati zaradi diskriminacije južnokorejske vlade proti menihom, ki žive v zakonu.

PO ŽELJI POSLUŠALCEV

V pariškem zabavnem klubu je uvedena pomembna tehnična novost: glasbo za ples slišijo plesalci preko posebnih slušalk, ki jih imajo na ušesih. S tem je omogočeno, da si po želji izberejo tudi glasbo in s tem seveda tudi ples.

Noč za nočjo med prvo in drugo uro, se je oglašal moj telefonski aparat. In vselej je spraveval gruleč ženski glas: »Ali je tam restoracija? Pri krokodilu?« Vselej sem poskušal pojasniti, da gre za napačno zvezo, pa potem dve uri bedel in v trenutku, ko sem zaspal, me je znova povprašala, če morda le nisem »Krokodil«.

Četrto noč pa sem povprašal: »Katero številko kliče?« Žensko je vprašanje očito spravilo s tira, kajti dlje časa je premišljevala — morda je brskala po beležnici — in potem povedala številko, ki z mojo ni bila niti v najbolj daljnem sorodstvu.

To me je zanimalo. »Kako storite, da s tole številko najdete prav mene?« sem začuden vprašal.

»Vi ste bedak«, je nenadoma izjavil gruleč glas, pristava Karl Merz

»Gospoda Ledereja«. »Ledevil še neki citat pa odložil slušalko.

Toda naslednjo noč je telefon spet zazvonil. Nič ni pomagalo. Oglasil sem se. »Krokodil«, sem dejal, »koga želite?«

»Gospoda Ledereja«. »Ledevil še neki citat pa odložil slušalko.

reja torej,« sem ponovil, »in koga smem najaviti?« »Lizo«, je zagrmelo glasneje kot kadar koli poprej. »Lizo Kitzinger...« »Trenutek prosim — ostanite pri aparatu!«

»Dve minuti kasneje je telefon spet pozvonil. »Krokodil«, sem izjavil. »Nekdo nas je prekinil.« je zagrmelo. »Da«, sem dejal. »Gospod Lederer vam sporoča, da ne more k telefonskemu aparatu, kajti njegova žena je vse zvedela. In če boste vnovič poklicali, vam bo izpulila lase, vsak las posebej. Odložil sem slušalko in globoko zajel sapo.

»Odtlej me ponoči nihče več ne vznemirja.

ZA DOBRO VOLJO

NE ZMOREJO

»Odkar nosijo ženske kratke frizure, jih že včasih več ne moreš ločiti od moških,« se pritožuje prijatelj.

»Že, že,« mu odvrne drugi, »toda pleše pa le nobena ženska ne more spraviti skupaj.«

JECLJA

Janezku so rekli, da je očka naročil brata. Toda rodili so se — trojčki. Razočarani Janezek pride k mamici in ji o-čita:

»Kaj nisi mogla sama naročiti, saj veš, da očka jeclja.«

PRI VEROUKU

»Kako dolgo sta ostala Adam in Eva v raj?«

Pepček: »Do jeseni, ker prej niso bila jabolka zrela.«

LJUTOMERSKI GIMNAZIJC SO TRGALI KORUZO

V teh dneh so ljutomerski gimnazijci pomagali kmetijski zadrugi pri trganju koruze. Pri delu so jim odgovarjali kmetijski strokovnjaki. Prisluzen denar bodo porabili za nakup športnih dresov in delo v mladinski organizaciji.



Ljutomerski gimnazijci so trkali koruzo (F.: Grazda)

Največja družina še čaka milijone

Med svetovne posebnosti lahko uvrstimo največjo družino — potomce Jean Pierra, ki je zapustil bogastvo vredno okrog 259 milijard starih frankov. Za to bogastvo se potomci borijo že 120 let. Od takrat so se tudi mnogo razširili: nekateri ocenjujejo, da jih je sedaj že okrog 15.000, vendar pa

bi lahko postali vsi milijonarji, če bi seveda ameriška vlada dovolila, da lahko tako velika dedščina gre preko meje. Lastnik je umrl brez otrok, zato so neposredni dediči ostali v Franciji, toda doslej so se zmanj borili, da bi prišli do denarja, ki leži v neki ameriški banki.